

Vlaams
Parlement

vergadering **C1**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 29 september 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomstige rol van beoordelaars in het kader van het Kunstendecreet – 2583 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de bevraging van het cultureel erfgoedveld door de afdeling Cultureel Erfgoed over fusies, samenwerking, dienstverlening en dergelijke – 2654 (2015-2016)	10
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over aankondigingen op VRT-radio met betrekking tot het PVDA-festival ManiFiesta – 2781 (2015-2016)	18
VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het bevorderen van cultuurparticipatie bij jongeren – 2692 (2015-2016)	20
VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over uitrol van de UiTPAS – 2792 (2015-2016)	28
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het toenemend aantal leden bij de Vlaamse jeugdbewegingen – 2782 (2015-2016)	32
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de gegevensbescherming van mediagebruikers – 2800 (2015-2016)	37

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomstige rol van beoordelaars in het kader van het Kunstendecreet – 2583 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, onze vergaderagenda bevat nog wat uitval, als ik het zo mag noemen, van de beslissingen die in juni 2016 in het kader van het Kunstendecreet zijn genomen. De eerste storm is geluwd, maar ik heb toch een aantal vragen over de opvolging van bepaalde zaken.

Het eerste gedeelte van mijn vraag om uitleg betreft de status van de pool. Nu deze ronde is afgelopen, vragen veel leden van de pool zich af hoe ze in de toekomst nog zullen worden ingezet. Zal dat enkel voor de beoordeling van beurzen en projecten zijn of zullen ze niet meer worden ingezet? Ik denk hierbij eventueel ook aan de meerjarenronde. Dit heeft te maken met de gedachte dat het misschien zinvol zou zijn een zekere samenhang tussen de structurele en de projectmatige beoordelingen tot stand te brengen. Misschien moet een zekere continuïteit in de beoordelingen worden gecreëerd. Competentieopbouw is een factor die volgens mij voor deze commissies belangrijk is. Misschien moeten we dit in dit licht bekijken.

Artikel 36, paragraaf 3, van het Kunstendecreet stelt duidelijk dat de Vlaamse Regering de beoordelaars voor een periode van vijf jaar benoemt, dat de helft van de beoordelaars na vijf jaar wordt vervangen en dat maximaal twee mandaten kunnen worden ingevuld.

Het tweede gedeelte van mijn vraag om uitleg betreft de prospectie. Dit is decretaal bepaald, maar ik heb vernomen dat de modaliteiten nog niet of niet volledig zijn ingevuld. Artikel 37 van het Kunstendecreet bepaalt dat een beoordelaar een vergoeding voor zijn werkzaamheden en zijn reiskosten ontvangt. De Vlaamse Regering bepaalt de hoogte van die vergoeding. In de uitvoeringsbesluiten staan de forfaitaire vergoeding en de vergoeding voor de reiskosten vermeld, maar de vraag is nog niet beantwoord wat dan moet gebeuren met de tickets die de beoordelaars moeten betalen, als ze moeten betalen. Dit is immers niet altijd duidelijk.

Zou het niet beter zijn die tickets terug te betalen? Op die manier zijn de beoordelaars niet afhankelijk van uitnodigingen die ze uit goodwill krijgen of moeten ze niet zelf betalen. Als de tickets worden terugbetaald, vloeien deze middelen sowieso terug naar de organisaties.

Tot slot vraag ik me af of aan de reacties en de teksten van de beoordelaars beperkingen zijn opgelegd. Het is een signaal dat ik in de loop van juni en juli 2016, vlak na de beslissingen, een aantal keer heb gekregen.

Veel beoordelaars in de commissies vinden het frustrerend dat ze niet kunnen reageren op wat ze de "onzin in de media" noemen. Bijgevolg hebben een aantal beoordelaars gereageerd. Een aantal anderen hebben zich zeer hard beheerst.

Minister, hoe zullen de leden van de pool worden ingezet? Zullen ze worden ingezet voor de beoordeling van projecten en beurzen, al dan niet voor de volgende meerjarenronde? Hoe ziet u de competentieopbouw van de leden van de pool? Wordt hier verder werk van gemaakt?

Hoe moet het verder met de prospectie? Hoe zit het met de terugbetaling van tickets en dergelijke? In het uitvoeringsbesluit staat het volgende: "De prospectie of het werkbezoek uitvoert op verzoek van de pool van voorzitters". Hoe moet dit

worden geïnterpreteerd? Kan een beoordelaar op eigen initiatief prospecties uitvoeren? Is daar een geldige regeling voor? Het gaat meestal om de concrete praktische uitwerking van de elementen die in het uitvoeringsbesluit zijn opgenomen.

Zijn er, tot slot, beperkingen opgelegd aan de beoordelaars met betrekking tot hun reacties, in welke vorm dan ook, in de media, zowel voor als na de beslissing van de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, de leden van de pool zijn voor vijf jaar benoemd. Tijdens deze vijf jaar worden ze voor alle procedures in het Kunstendecreet ingezet. Het mandaat van de helft van de leden kan worden verlengd. Dat betekent dat ze ook voor alle procedures in het Kunstendecreet, inclusief de volgende meerjarige ronde, kunnen worden gevraagd.

De kandidaat-beoordelaars hebben bij hun aanmelding zelf hun competenties opgegeven op het vlak van disciplines en van functies. Op basis van deze informatie zijn de beoordelaars in de pool benoemd en zijn voor elke ronde commissies samengesteld.

Die competenties bleken echter niet altijd te kloppen. Om die reden wil ik binnenkort de beoordelaars vragen hun profiel en de aangekruiste competenties zelf te evalueren en eventueel, waar nodig, te updaten.

In de sector leeft de vraag of voor de participatiefunctie wel voldoende competentie aanwezig is. Om die reden heb ik een studie uitgeschreven die deze dossiers en de beoordeling ervan grondig zal screenen. In die studie zal tevens worden nagegaan wat de praktijk in deze organisaties is. Op die manier kan de functie in de toekomst beter worden beoordeeld. Ik verwacht de offertes tegen 10 oktober 2016. Ik hoop het onderzoek de komende maanden te laten starten en tegen het voorjaar van 2017 over de resultaten te beschikken.

Om specifiek de competenties en de kennis van beoordelaars in verband met de structureel gesubsidieerde organisaties te verhogen, organiseert de administratie werkbezoeken met beoordelaars aan elke structureel gesubsidieerde organisatie. Die werkbezoeken vinden minstens eenmaal per structurele subsidieperiode plaats. Van elk werkbezoek wordt een verslag opgesteld, dat aan het subsidiedossier wordt toegevoegd.

Daarnaast heeft de administratie in het voorjaar van 2015 een 'werknota prospecties en werkbezoeken' uitgewerkt in functie van de competentieopbouw en de afspraken over de kennisdeling tussen poolleden onderling. De adviescommissie Kunsten heeft de nota besproken en elementen ervan zijn in het draaiboek van en voor de adviescommissies opgenomen.

In de nota werd onder meer voorgesteld om van de prospecties die op vraag van de voorzitters zouden gebeuren, een verslag op te stellen, dat aan het subsidiedossier wordt toegevoegd, en om de prospecties die uit eigen beweging gebeuren in een centrale databank te registreren. Deze verslaggeving en centrale registratie vinden tot nu niet plaats. De reden is de uitzonderlijke werkbelasting ten gevolge van de meerjarige ronde, die niet mag worden onderschat. Bovendien overlapt dit met meerdere projectrondes. We willen hierin investeren.

Ik plan dit najaar een grondige evaluatie van de beoordelingsprocedures, werkwijzen en digitale formats op basis van twee brede online bevestigingen van de aanvragers en de beoordelaars. De resultaten zullen mee bepalen hoe we de advisering en de competentieopbouw bij de poolleden in de toekomst zullen verbeteren. Concreet wil ik vanaf het voorjaar van 2017 de beoordelingsprocedures

herzien. Dat kan eventueel betekenen dat aan het Kunstendecreet zelf zal moeten worden gesleuteld. Dat weten we nu nog niet.

Op dit moment worden de prospecties nog niet centraal geregistreerd. Ze zijn, met andere woorden, nog steeds, zoals vroeger ook het geval was, afhankelijk van het individueel initiatief van elke beoordelaar. Er worden evenmin prospectieverlagen opgesteld. De planlast en de werkdruk liggen voor de beoordelaars en de administratie momenteel al hoog genoeg.

De verplaatsingen voor prospecties worden terugbetaald. De terugbetaling van tickets is op dit ogenblik niet geregeld. Dat ligt budgettair niet eenvoudig. Ik wil dat nader bekijken. Naar aanleiding van deze vraag om uitleg ben ik voor het eerst met deze praktische problematiek geconfronteerd. Ik wil onderzoeken hoe we hiervoor een oplossing kunnen vinden.

De werkbezoeken vinden plaats op initiatief van de administratie. De prospecties gebeuren, zoals ik al heb vermeld, op eigen initiatief van de beoordelaars, maar nog niet op vraag van de voorzitters. Voor de prospecties op eigen initiatief is er geen heldere regeling. Dat heeft het nadeel dat sommige organisaties minder en andere organisaties dubbel worden bezocht, maar aan de andere kant moeten we er ook voor opletten dat we niet te veel willen regelen. We willen een efficiënte middenweg vinden.

U stelde ook een vraag met betrekking tot mogelijke beperkingen wat betreft publieke en andere reacties, die opgelegd zouden zijn aan beoordelaars. Zolang de regering niet heeft beslist, is er een absolute geheimhoudingsplicht. Dat lijkt mij nogal vanzelfsprekend. De afspraak is dat beoordelaars die aangesproken worden of zich aangesproken voelen, de aanvrager of commentator doorverwijzen naar de voorzitter, die het advies eventueel in een persoonlijk overleg kan toelichten. Het huishoudelijk reglement waarmee alle beoordelaars zich akkoord verklaren – en dat moeten zij want er is een toetredingscontract, dat is bij reglementen zo, dat heeft men minimaal nodig – is daar heel duidelijk over: "Alle vragen worden doorgestuurd naar de afdeling kunsten, die stuurt dan door naar de juiste instantie/persoon. Er mag niet gecommuniceerd worden over de inhoud van het beoordelingswerk tot de beslissingsprocedure is afgerond, dus ook niet met de pers. Leden en voorzitters aan wie als lid van een beoordelingscommissie of als lid van de pool van beoordelaars om een standpunt wordt gevraagd, verwijzen steeds naar de afdeling Kunsten en leggen zelf geen verklaringen af."

Na de beslissing – en we zijn vanaf het einde van juni wel degelijk na de beslissing – is iedereen in principe vrij om zich over de gang van zaken uit te spreken, al dan niet in de media – al lijkt mij uiteraard de nodige bedachtzaamheid in de reacties aangewezen. Het moet steeds duidelijk zijn dat de beoordelaar of voorzitter reageert ten persoonlijke titel. Hun standpunt mag met andere woorden niet gezien worden als een reactie vanuit of namens de subsidiërende overheid.

Dat vat meteen de moeilijkheid van het probleem samen. Soms is het beter te zwijgen dan te spreken. Maar men mag spreken na de beslissing, laat dat duidelijk zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik kan mij terugvinden in uw antwoorden. Een van de vaststellingen is dat zo'n functieparticipatie en de competentie daarvan niet zo duidelijk waren, en dat heel veel mensen een vrij oppervlakkig idee hebben van wat participatiebevordering is. Zij vinden al te gemakkelijk dat zij competentie hebben op dat terrein. Het is dus goed dat u die studie doet. Ik hoop dat er ook een regel komt voor die tickets. Dat geeft u ook aan. Ik ben daar deze zomer bij bezoeken aan voorstellingen of bij theaterbezoek hier en daar op aangesproken.

Ik kijk ook uit naar de globale evaluatie. Het is zeer zinvol dat het nieuwe Kunstendecreet, met zijn nieuwe procedures, goed wordt geëvalueerd en eventueel wordt bijgesteld. Ik sta daar zeker voor open. Er zijn al wat manco's geweest. Dat wil niet zeggen dat die manco's reglementair of decretaal zijn. Het gaat heel vaak over de toepassing van decretale regels. Er is operationeel, op het terrein, in de commissies, in de interne communicatie, nog een en ander te doen. Dat weten we allemaal. Het zou zinvol zijn om dat bij te stellen, maar niet door het complexer te maken. Idem dito voor de regeling rond prospecties. U zegt dat we daar niet te veel regels mogen opleggen. Ik ben daar ook niet voor. Maar aan de andere kant hebben we wel gezegd dat we gaan proberen een dossier op te maken per organisatie, per aanvraag en per gesubsidieerde, waarin naast de beoordeling en de beleidsdossiers en visitatierapporten ook prospecties een plaats kunnen krijgen. Daar moeten voor mij geen verdere regels aan gekoppeld worden. Uiteraard zijn ook prospectieverslagen en bezoeken van theatervoorstellingen waarop je een commentaar schrijft wat ze zijn. Dat is je persoonlijke verantwoordelijkheid, ook als beoordelaar. Dat vind ik niet erg. Ze kunnen zinvol zijn als onderdeel van een dossier. Bekijk het eens. Je zou je ook kunnen afvragen waarom recensies uit kranten en weekbladen niet systematisch worden bijgehouden. Eigenlijk zou een dossier een vrij goed inzicht moeten geven in de werking van een organisatie gedurende de jaren dat ze wordt gesubsidieerd. Daarin mogen een aantal voor mijn part tegensprekelijke uitspraken over de artistieke kwaliteit. Dat is zinvol. Ik heb er ook geen pasklare oplossing voor. We moeten er wel aandacht voor hebben. Het is zinvol in het licht van de continuïteit waarover ik het had.

U zegt dat per structurele ronde een beoordelingscommissie één keer een gesubsidieerde organisatie bezoekt. Ik neem aan dat de beoordelingscommissie gedurende die periode dezelfde samenstelling zal hebben, dat het dezelfde mensen zullen zijn die het dossier initieel hebben beoordeeld.

Ik ben het ook eens met uw regels met betrekking tot geheimhouding of spreekrecht in de procedure. Ik heb daar geen enkel probleem mee. Zo werkt het ook. Maar misschien moeten een paar mensen daar toch wel eens op gewezen worden. Wij hebben de vrijheid om commentaar te geven zoals we willen. Maar ik hoor ook wel eens dingen, en dat is niet altijd even correct. Er wordt een zekere stemmingmakerij veroorzaakt door sommige mensen, die niet altijd het Kunstendecreet en de uitvoering ervan ten goede komt, laat staan de artistieke organisaties op het veld.

De voorzitter: Mevrouw de Bethune heeft het woord.

Sabine de Bethune (CD&V): De online bevraging is interessant. Het is een manier om participatief te zijn, zeker in deze moderne tijden. Maar het blijft een oppervlakkig instrument. Minister, wordt dit niet uitgediept? Is er niet een andere manier waarop het rapport verder wordt uitgebouwd, om in dialoog met de sector de dingen te kunnen uitpraten en aftoetsen en eventueel tot oplossingen te komen?

U stelt terecht dat de experts tijdens de procedure zwijgplicht hebben. Dat is normaal. Dat is basisethiek. Het is goed dat u dat benadrukt.

Maar in de praktijk stellen we vast dat er uitwassen zijn. En er is in geen enkele sanctie voorzien. U bent bereid om het decreet tegen het licht te houden. Zou het niet goed zijn om in een procedure te voorzien die toestaat om op te treden?

Caroline Bastiaens (CD&V): Aansluitend bij de opmerkingen van mevrouw de Bethune ben ik heel blij dat u bent ingegaan op de beoordeling van de participatie. Participatie leeft immers. Ze heeft een belangrijke rol. Een goede beoordeling ervan is dan ook essentieel. We kijken dus uit naar de studie, in het voorjaar van 2017. U bent ook ingegaan op de procedures inzake prospectie. U zei dat er een werknota is. Uit gesprekken met beoordelaars is volgens mij toch gebleken dat die werknota niet echt gekend is. De heer Caron zei het al: er rijzen vragen. U

ging in op de kwestie van de tickets, maar toch zou het goed zijn om eens samen naar die werknota te kijken.

Allicht was het de bedoeling om ons nieuwsgierig te maken naar uw intentie om de procedure te herzien. U zei daar niet meer over. Het zou goed zijn om de procedures en het bereik van het decreet grondig te evalueren, zo stelden we al in juni. Die evaluatie moet volgens mij gebeuren door de administratie, maar ook door de sector zelf. Wij zullen daar graag aan meewerken. Een laatste punt nog: ik heb u weinig of niets horen zeggen over competentieopbouw van beoordelaars. Het zou goed zijn om te blijven investeren in competentieopbouw. De vraag rijst dan wie daarin een rol moet vervullen. Heeft het Kunstenpunt daarin een rol?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik vond het nog iets te vroeg om over dit onderwerp een vraag te stellen, maar goed: ik verneem hier dat we niet-essentiële zaken zullen herbekijken. Er zijn kinderziekten. Het kan evenwel niet dat we het systeem helemaal op zijn kop zetten. De commissies hebben in eer en geweten hun werk gedaan. Ik ben misschien stout, maar ik zeg het toch: het is niet omdat het resultaat voor sommigen anders is uitgevallen dan verwacht dat we alles moeten veranderen. We moeten wel nagaan wat er aan de procedure kan worden verbeterd. Maar het systeem zelf blijf ik verdedigen. De globale evaluatie komt nog, maar alles op de schop nemen, daar ben ik geen voorstander van.

Minister Sven Gatz: Ik dank u voor de vragen, die ik opvat als zeer goede uitingen van de betrokkenheid van de vaders en moeders van het Kunstendecreet. Om te beginnen: ik kan me niet inbeelden dat er incompetent beoordelaars aan het werk waren. Ik denk wel dat bepaalde competentieprofielen beter waren dan andere, en ik denk ook dat sommigen zichzelf misschien ook wat hebben overschat. U weet evenwel ook dat de beoordeling steeds door de groep gebeurt. Het gaat om collectieve beoordelingen. Dat betekent dat zelfs in geval van niet-ideale individuele beoordelingen het eindresultaat de impact ervan milderde, dankzij het collectief beoordelingsproces.

De suggesties van de heer Caron neem ik zeker mee. Eventueel kunnen we u nog interne werkdocumenten bezorgen, zodat u beter weet wat hun rol is geweest. Mevrouw Bastiaens zei het al: het zou een goede zaak zijn om meer te vernemen over de interne communicatie van de commissies. Er is gezegd dat sommigen minder goed op de hoogte waren. Dat kan, al zou dat in principe niet mogen kunnen. Het draaiboek was een hele boterham. Het is duidelijk dat de commissieleden met zeer veel zaken werden geconfronteerd.

Mevrouw de Bethune, de online bevraging is slechts een opstapje naar de evaluatie die ik al voor de zomer heb aangekondigd. We kunnen die hier bespreken. De Centrale Adviescommissie bereidt die voor. Die commissie weet nu al wat er goed liep en waar er zich kinderziekten hebben voorgedaan. Samen met de administratie zal die commissie de evaluatie regisseren. De resultaten van de online bevraging zullen dus dienen als basis van een evaluatie.

Dit is in eerste instantie, toen de zaken nog warm waren, opgesteld. Nu zullen we dit verder met die elementen aanvullen. In de loop van het najaar zullen we een diepgaander debat over de procedure kunnen voeren. Op dat ogenblik zal het duidelijk zijn of aanpassingen nodig zijn en welke aanpassingen mogelijk een effect op het Kunstendecreet zullen hebben.

De procedure is niet perfect, maar ze heeft volgens mij al zeer goed gewerkt. We kunnen ze nog verbeteren, maar de perfectie zullen we nooit bereiken. Als we dat denken te kunnen doen, zullen we de zaak enkel verder juridiseren en daar moeten we ons voor hoeden.

Ik wil nog afsluiten met een zwaard van Damocles dat boven mijn en ons hoofd hangt. Het gaat om iets dat we te allen tijde willen vermijden. In die zin denk ik dat de heer Caron een goede middenweg heeft bewandeld. De vraag is hoe we de informatiestromen en de richtlijnen kunnen verbeteren, maar tegelijkertijd moeten we ons hoeden voor een juridisch keurslijf.

Het participatief gegeven zal op basis van de studie verder worden verbeterd. Ik meen evenwel in alle voorzichtigheid te mogen stellen dat de organisaties die zich hiervoor hadden ingeschreven, finaal nog aan de goede kant zijn beland. Er is veel kritiek geleverd. Op de uitkomst van een subsidieronde wordt altijd kritiek gegeven. Los van het ongemak waarmee sommige beoordelaars de participatieve functie misschien hebben benaderd, is het finale resultaat voor de organisaties die hierop hebben ingezet veeleer goed te noemen. Dat is mijn bescheiden beoordeling.

Wat de standpunten in de pers betreft, heb ik duidelijk vermeld wat in het huishoudelijk reglement staat. Als ik op dat vlak verder zou optreden, zou ik van censuur kunnen worden verdacht. Ik heb niet graag dat ik van censuur wordt verdacht, want ik houd niet van censuur.

Op dit ogenblik kan de voorzitter van de centrale commissie bepalen wat de sanctie is. De sanctie is een verwijdering uit de pool van beoordelaars. Woorden worden echter niet ongedaan gemaakt. Als ik me niet vergis, bestaat de sanctie al. Ik wil dat zeker niet decretaal regelen. Dat is een interne zaak binnen de werking van de commissies. Er bestaat al een sanctie.

Ik begrijp het standpunt van de beoordelaars. Naast hun competentie zijn de mensen ook gepassioneerd. Ze hebben altijd wel een reden om in de ene of de andere richting te willen reageren. Ik begrijp dat dit zeer moeilijk is. Ik vrees echter dat zwijgen in dergelijke gevallen soms iets beter is. Na de beslissingsronde zijn de gedachten echter vrij.

Ik sluit af met een politieke bedenking. We weten dat een aantal organisaties naar de Raad van State zijn gestapt om de beslissingen aan te vechten. Ik wil benadrukken dat dit in een rechtstaat hun volste recht is. Het gaat om zes of zeven organisaties, niet meer.

Er moet me echter iets van het hart dat aansluit bij de discussie die we hier voeren. We investeren in beoordelaars en we moeten daar nog meer in investeren. Tegelijkertijd gaan de argumenten die ik in die beroepen tot vernietiging of tot schorsing zie bovendien, alleen over vormfouten. Dat zijn de procedures die in een rechtstaat gelden. Voor mij als jurist gaat het echter niet om vormfouten, maar om vormfoutjes. Ook dat mag, want ook dat is de rechtstaat. Ik wil echter als hartenkreet zeggen dat organisaties die zich terecht of onterecht tegen de verharding van de samenleving opstellen, naar de Raad van State stappen met argumenten die enkel tot een verdere verharding van de samenleving leiden. Het is hun volste recht, maar op een bepaald moment moeten we de beslissingen van de samenleving kunnen aanvaarden. We kunnen niet alles voor iedereen doen. Iedereen mag naar de Raad van State stappen. Als de Raad van State hier rekening mee zou houden, zal ik daar als dienaar van de rechtstaat op een gepaste manier gevolg aan geven.

Er is een probleem met deze bestrijding van inhoudelijke beslissingen, wat de adviezen van de commissies toch zijn. Als we die beslissingen verder op vormfouten screenen, zal de juridisering enkel toenemen en zullen de gevolgen niet te overzien zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het probleem is niet nieuw. Het komt elke keer terug. Het is een pendelbeweging. Het Kunstendecreet is geen decreet dat vierkante meters

asfalt of kubieke meters grind regelt. Dat is het probleem. Het gaat niet om een wiskundige of meetkundige harde sector. Die sector krijgt te maken met oordelen en mening die tegen een juridisch licht worden gehouden. Dat is het moeilijkste wat er is. Er is niets lastigers dan met de motiveringsplicht om te gaan. Dat is een vaststelling.

Mijnheer Meremans, ik wil me ook bij u aansluiten. Ik ben het ermee eens dat we de basislijnen in de procedure niet op de schop zetten. We moeten die basis verfijnen, verbeteren en bijstellen waar het nodig is. We moeten de procedure niet complexer maken. Daarmee ben ik het eens.

Ik wil echter ook een voorbeeld van het omgekeerde geven. Ik had dit al vóór het antwoord van de minister opgeschreven. Een van de pijnpunten vind ik de rol van het recht op verhaal en repliek. Dat is in dit verband zeker belangrijk, zeker nu er beroepen bij de Raad van State zijn ingediend. Er zijn argumenten gebruikt en er mag in een repliek geen aanvullende informatie worden geleverd. Dat is een juridisch standpunt. Dit wordt uit het decreet afgeleid. In het decreet staat niet letterlijk of het al dan niet mag. Dit is een interpretatie.

Ik verwijt onze administratie niets. Ze heeft ten gronde schitterend werk geleverd. Op veel plekken botsen we echter tegen juridische knelpunten. Ik zou in de evaluatie graag elementen in verband met repliek en verhaal bespreken. Deze dimensie van de informatie is blijkbaar niet mogelijk in een repliek, maar wel in het verhaal. We moeten dit zuiver stellen, niet door het complexer te maken, maar misschien zelfs door het opener te maken. Hierdoor kunnen het zakelijk oordeel van de administratie en het artistiek oordeel van de commissie beter worden. Om tot een besluit te komen, zullen ze met meer elementen rekening kunnen houden.

Ik heb veel bewondering voor de commissies. Ze hebben niet altijd in dankbare omstandigheden gewerkt. Het is geen eenvoudige klus. Het was een nieuw systeem en ze moesten ook mee omslaan. We kunnen hier veel over zeggen. Moeten we de commissies niet beter op elkaar afstemmen? Moeten de commissies geen interne informatie uitwisselen? Ik wil daar vandaag niet op ingaan. Wat het engagement en de kwaliteit van de beoordelingen betreft, wil ik ze globaal een grote onderscheiding geven. Dat ik dat wil doen, belet niet dat een aantal commissies, bij wijze van spreken, een onvoldoende op hun rapport hebben. We kunnen dat verbeteren. Globaal genomen werkt het systeem goed, maar de manco's moeten eruit.

De dossiers die bij de Raad van State zijn ingediend, staan vandaag in De Standaard opgelijst. Ik ken een aantal van die dossiers. Vaak gaat het om mensen die nu zeer gefrustreerd rondlopen. Ze hebben sterk het gevoel dat met wat ze in een repliek of een verhaal hebben geschreven, niet op een ernstige wijze rekening wordt gehouden. Dat is moeilijk. Natuurlijk moet iedereen een beslissing kunnen aanvaarden. Wie echter in een organisatie, een team of een gezelschap aan de kant wordt gezet en ander werk moet zoeken, voelt soms aan dit niet eerlijk is. Dat is ook lastig. Ik kan me goed in de andere kant van het verhaal inleven. Soms is het onaanvaardbaar. Dit moet allemaal zorgvuldig gebeuren. De aanvaarding is recht evenredig met de mate waarin het ernstig gebeurt. Daar is nog werk aan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de bevraging van het cultureel-erfgoedveld door de afdeling Cultureel Erfgoed over fusies, samenwerking, dienstverlening en dergelijke – 2654 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, mijn vraag om uitleg betreft de bevraging van het cultureel-erfgoedveld door de afdeling Cultureel Erfgoed. Ik vind het een heikel punt als de overheid zelf een cultureel veld of een deel ervan wil aansturen. Die zin is niet onschuldig. Ik positioneer dit in een dualiteit. Enerzijds hebben we een liberale traditie die vanuit een bottom-up aanpak vertrekt. Wat in de samenleving ontstaat, is al dan niet voldoende waardevol om te worden ondersteund. Anderzijds kan een overheid een veld al dan niet centraal aansturen en organiseren. Wie het sportbeleid volgt, moet maar aan het decreet betreffende de sportfederaties denken. Dat is een duidelijk voorbeeld van een mix die misschien licht naar de tweede mogelijkheid overhelst. Ten gronde gaat het om de vraag of de organisatie van een veld weinig of niet door de overheid moet worden gestuurd.

Wat het cultureel erfgoed betreft, heeft de afdeling alle gesubsidieerde actoren een vragenlijst gestuurd. Het is de bedoeling het veld in kaart te brengen en eventuele overlappingsen of complementariteiten na te gaan. De afdeling wil gaan waar "aangestuurd kan worden op afstemming, samenwerking en fusie. Het resultaat wordt teruggekoppeld naar het kabinet." Ik citeer het begeleidend schrijven van de afdeling.

Dit is snel verlopen. Ik heb deze vraag om uitleg op 5 september 2016 ingediend. De vragenlijst moest echter al tegen 12 september 2016 aan de afdeling worden terugbezorgd. De resultaten van de bevraging zouden al tegen 23 september 2016 in kaart worden gebracht. De afdeling Cultureel Erfgoed zal tussen 26 september 2016 en 16 december 2016 gesprekken met organisaties of met groepen van organisaties aanknopen. De organisaties nemen de resultaten van deze gesprekken mee in hun subsidieaanvragen voor de periode 2019-2023. Gelukkig schrijft de afdeling erbij dat dit traject geen voorafname op de subsidiebeslissing vormt. De beoordeling is doorslaggevend.

Deze aanpak heeft een sterk dwingend en sturend karakter. Ik heb geen enkel probleem met verkennende gesprekken over potentiële samenwerking, over de rollen van organisaties en over vormen van dienstverlening. Dat zijn de termen die in het voorontwerp van decreet naar voren komen. Dit verschilt echter van wat in de conceptnota als een participatief traject werd omschreven. Ik heb het hier over het verschil tussen een sturend en een participatief traject.

Daarnaast wil ik ook de verlenging met twee jaar van de subsidieperiode voor de expertisecentra en andere spelers aankaarten. Die verlenging van de huidige subsidieperiode wordt niet meer door een beleidsplan, een actieplan of een bijbehorende beheersovereenkomst gedekt. Dat betekent dat die organisaties de komende twee jaar in een ongedefinieerde periode terechtkomen. Moeten ze een actieplan indienen? Geldt de beheersovereenkomst nog? Dat zijn allemaal vragen.

Wat in het licht van deze evolutie misschien niet onbelangrijk is, is de vraag of de administratie in een addendum bij de beheersovereenkomst zelf al dan niet een aantal opdrachten kan inschrijven. Het kan dan zelfs over de verkenning van fusietrajecten gaan.

Ik vind het belangrijk dat wordt nagedacht over wat met de expertisecentra en de landelijke organisaties moet gebeuren. Dat is wat ik achterliggend bij deze

vraagstelling aanvoel. We willen de bovenbouw van de kleine organisaties drastisch saneren. Er moet een schaalvergroting komen of anders worden een aantal rollen aan musea of aan andere organisaties toegekend.

Als er een grote sanering komt, lijkt het me duidelijk dat organisaties als het Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag (LECA) of het Expertisecentrum voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed (ETWIE) moeilijk op zich zullen kunnen overleven. De vraag is of het Contemporary Art Heritage Flanders (CAFH) dat zal kunnen. Wat zal met de organisaties voor het immaterieel cultureel erfgoed gebeuren? Moet dat een enkele organisatie worden? Is het de bedoeling van tien tot vijf Landelijke Expertisecentra cultureel erfgoed en Organisaties volkscultuur (LEOV's) te komen? Wat is de bedoeling met het Centrum Agrarische Geschiedenis (CAG)? Dit zet de deur open voor collectiebeherende organisaties. De musea worden hongeriger en willen allerlei rollen opnemen. Ik heb in de wandelgangen vernomen dat zowat alle Vlaamse musea in de bevraging bijkomende rollen voor zichzelf hebben gedefinieerd. De organisatie daarvan wordt een lekkere puzzel. Allicht hebben de musea de indruk dat ze op deze manier bijkomende subsidies kunnen krijgen.

We weten dat dit proces eigenlijk niet op een goedgekeurd decreet is gebaseerd. Ik vermeld het maar even. Het gaan om een verkenning. Ik heb hier echter een dubbel gevoel bij.

Minister, op basis van welke regelgeving voert de afdeling Cultureel Erfgoed een dergelijk ingrijpend traject uit? Welke normatieve basis wordt hiervoor gehanteerd? In de bijlage bij de vragenlijst wordt uitdrukkelijk naar het voorontwerp van decreet verwezen, maar volgens mij is dat nog niet goedgekeurd en loopt de afdeling voor op een nieuw traject.

De laatste stap in het traject, namelijk de gesprekken die tot afstemming, fusie of samenwerking kunnen leiden, moeten in de subsidieaanvraag worden meegenomen. Dat is een bijzonder ingrijpende zin. De afdeling behoudt zich het recht voor organisaties verplichtingen op te leggen waarvoor eigenlijk geen legistische grond bestaat. De vraag is dan ook of dat in uw opdracht gebeurt. Kan dat zo maar, zonder een decretale basis? We hebben het daarnet over de juridisering gehad. Ook in dit geval kan de Raad van State op het einde van het traject een schorsende of vernietigende rol spelen. Hypothekeert u uw beleid hiermee niet zelf?

De conceptnota schetst een participatief traject. Ik kan me iets bij een participatief traject voorstellen. Er zijn enkele informatieve bijeenkomsten geweest. Dat was niet echt participatief. Deze vorm van sturing was er niet bij. Wat is het dan wel?

Op de website van de afdeling staat dat de minister aan de afdeling de opdracht heeft toegekend het overzicht over de ontwikkeling van het dienstverlenend cultureel erfgoed te behouden en de regie te voeren. Wat ik hier vertel, is geen geheim. Dat is allemaal te vinden, net zoals de informatie van de Staatsveiligheid ook op het internet staat. Kunt u verduidelijken wat onder deze opdracht wordt verstaan?

Zijn de volgende organisaties, die nauw betrokken zijn bij aspecten van cultureel erfgoed, bevraagd: CultuurNet – geen loutere speler in het cultureel erfgoed, maar wel een belangrijke marketeer –, FARO en het Overleg Cultureel Erfgoed (OCE), de belangenbehartiger? Indien niet, waarom niet?

Hoe worden de verlenging van de subsidieperiode voor de expertisecentra en een aantal andere organisaties administratief geregeld? Moet er dan een actieplan komen? Geldt de huidige beheersovereenkomst nog? Komt er al dan niet een addendum?

Is het de bedoeling van tien tot vijf LEOV's te evolueren?

Zullen fusies met musea worden afgedwongen? Kunnen de collectiebeherende organisaties en de musea in het bijzonder rollen opnemen? Is het de bedoeling dat ze daarvoor stevig zullen worden gesubsidieerd of zal het om een beperkte groei gaan? Hoe zal dat worden bepaald?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, ik zal eerst een geïntegreerd antwoord op de eerste vijf en op de achtste vraag geven. Deze vragen hebben immers allemaal betrekking op het regietraject ten aanzien van de landelijke dienstverlening in het participatief traject. Ik noem dit wel degelijk het participatief traject, want het is naar aanleiding van de conceptnota 'Naar een duurzame cultureel-erfgoedwerking in Vlaanderen' dat de sector de overheid heeft gevraagd keuzes te maken en de verdere uitbouw van het netwerk van het dienstverlenend cultureel erfgoed te regisseren.

Ik merk hier parallellen met de vorige vraag om uitleg. Er is een kader gevraagd. Er is gevraagd beslissingen te nemen. Zodra die beslissingen dan worden genomen, vallen die natuurlijk niet voor iedereen helemaal goed uit. Dat is een metafysisch probleem dat ik graag op mij neem. Ik probeer hiervoor een uitweg te vinden.

De vraag naar meer regie en meer focus is in de conceptnota al aan bod gekomen. De vraag naar regie gaat geheel terecht hand in hand met de vraag rekening te houden met de ontwikkelingen in het werkveld en de bottom-upinitiatieven.

Zo doen we dat hier in Vlaanderen, ongeacht wie minister is. De vraag is natuurlijk of het enkel een bottom-upaanpak of enkel een regierol betreft. Dat laatste is overigens nooit het geval geweest. Waar raken beide elkaar?

Met het regietraject dat in de loop van deze zomer is gelanceerd en dat tot het einde van het jaar zal lopen, is beoogd beide bewegingen, de bottom-upontwikkelingen en de regierol, met elkaar te verzoenen. Als dit traject als dwingend zou overkomen, zou ik dat betreuren. We zijn immers gestart met een open vragenlijst waarin is gepeild naar de noden van de organisaties zelf. Dit wordt aan een mogelijke dienstverlenende rol gekoppeld.

De antwoorden op deze vragen vormen de basis voor de gesprekken met de organisaties. Voorafgaand aan deze gesprekken bekijken het kabinet en de administratie waar zich op aangeven van de sector mogelijkheden bevinden voor samenwerking en krachtenbundeling op het vlak van expertise en dienstverlening. Zoals ik in mijn beleidsnota heb aangegeven, ben ik een groot pleitbezorger van samenwerking en krachtenbundeling om het veld te versterken. Door organisaties samen te brengen en de mogelijkheid van een krachtenbundeling te bespreken, spelen we in op de vraag naar meer regie. Zo wil ik, conform de principes in de beleidsnota en in de conceptnota, een inhoudelijke en financiële versnippering tegengaan.

Dit woord duikt hier weer op. Iedereen mag het invullen zoals hij wil. Het is een containerbegrip geworden. Ik probeer te duiden wat ik heb verklaard. We willen die versnippering vermijden en de slagkracht van het werkveld vergroten.

Een verplichting tot samenwerking of fusie is uiteraard niet mogelijk of wenselijk. Dit is meer bepaald niet mogelijk vanwege de grotere verwevenheid van het erfgoedbeleid binnen de lokale besturen. Dit ligt anders dan met betrekking tot het Kunstendecreet.

Wanneer de draagkracht en de schaalgrootte van bepaalde organisaties daarom vragen, zullen we afstemming, samenwerking of eventueel een fusie aanmoedigen. Op die manier willen we de noden in het werkveld op een efficiënte manier lenigen. De vrijheid blijft echter bestaan. Het staat iedere organisatie vrij haar

subsidieaanvraag vorm te geven en de resultaten van de gesprekken hier naar goeddunken in te verwerken.

Zoals uzelf ook aangeeft, werd duidelijk gecommuniceerd dat het traject geen voorafname is op een subsidiebeslissing in 2018 voor de beleidsperiode 2019-2023. Een subsidiebeslissing wordt genomen op basis van de beoordeling van het ingediende subsidiedossier in 2017, op basis van het definitieve decreet.

Ik begrijp de nervositeit wel, in die zin dat de rollen en de functies – zie ook het parallelisme met het Kunstendecreet – altijd aanleiding geven tot een zelfreflectie: wie zijn wij en hoe verhouden wij ons tot de nieuwe regelgeving? Dat geeft aanleiding tot een normale zenuwachtigheid. Die wil ik niet denigreren of minimaliseren, maar het zijn trajecten waar men door gaat en die zich om de zoveel jaar herhalen, omdat de wereld verandert, niet omdat de politici veranderen.

De bevraging verwijst inderdaad reeds naar het voorontwerp van Cultureel-erfgoeddecreet – het is dus wel een tekst – en de mogelijkheid die daarin wordt geboden om een subsidie aan te vragen voor het opnemen van een landelijke dienstverlenende rol. Ik verwijs naar hoofdstuk 3, afdeling 5, van het voorontwerp. Daar komt veel samen.

Ik verwees ook al naar de werkingssubsidies voor het opnemen van rollen in de conceptnota Cultureel erfgoed. Het bepalen van deze landelijke dienstverlenende rollen is nog voorwerp van onderzoek, en zal verder geconcretiseerd worden in het traject naar het nieuwe Cultureel-erfgoeddecreet.

Ik wil benadrukken dat in de communicatie duidelijk wordt gesteld dat het decreet nog in opmaak is, en dat het dus nog wijzigingen kan ondergaan naar aanleiding van het recent binnengekomen advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC), het advies van de Raad van State en de behandeling in het Vlaams Parlement. Een aantal dingen lopen inderdaad een beetje parallel, maar ik trek ze dan ook weer duidelijk uiteen. Ik wil met bewaarde spoed en met het mij langzaam haasten dat ik mij de voorbije jaren heb eigengemaakt, toch vooruit kunnen gaan. Anders zou de vraag kunnen gaan over waarom alles zo lang duurt. Dat zou ook een terechte vraag zijn.

Ook al zou het decreet op het vlak van de ondersteuning van de dienstverlening op landelijk niveau nog wijzigen, dan nog ben ik ervan overtuigd dat de resultaten van de bevraging nuttig zullen zijn in de verdere ontwikkeling en uitbouw van het cultureel-erfgoednetwerk. Bovendien werd de bevraging nu al opgestart zodat organisaties voldoende tijd hebben om hun beleidsplanningsproces voor te bereiden. Dat is dan weer een voordeel.

Verder verwijst u naar FARO, OCE en CultuurNet. Deze organisaties werden inderdaad niet bevraged. De rollen van deze organisaties zijn bekend. Dit neemt echter niet weg dat er ook met deze actoren de volgende maanden nog gesprekken zullen volgen over hun rol binnen het cultureel-erfgoednetwerk.

Tot slot kan ik bevestigen dat musea, net zoals de archieven en erfgoedbibliotheken, rollen kunnen opnemen. Ik zeg wel 'kunnen'. Ze zijn niet verplicht om een rol op te nemen. Hun kerntaak blijft hun museale basiswerking op basis van de vijf functies. Indien een museum bijkomend een dienstverlenende rol wil opnemen, dan moet die wel gelinkt zijn aan de aanwezige competenties en expertise in de organisatie. De rol zal afzonderlijk gesubsidieerd worden, waardoor de aanwezige expertise en inzet duidelijker gevaloriseerd kunnen worden.

U vraagt ook welk subsidiebedrag hieraan zal worden gekoppeld en of er in een beperkte groei wordt voorzien. Daar kan ik op dit ogenblik niet op antwoorden. Budgettair wordt de oefening in 2018 gemaakt, bij de beslissing over de erfgoedronde.

Inhoudelijk wil ik, op basis van het regietraject, wel prioriteiten opnemen in de strategische visienota Cultureel erfgoed, die volgend voorjaar aan het parlement zal worden voorgelegd.

De verlenging van de subsidieperiode voor de landelijke expertisecentra werd beslist door de Vlaamse Regering op 20 november 2015 en wordt geregeld door het sluiten van een addendum bij de beheersovereenkomst. De organisaties blijven jaarlijks een actieplan en jaarverslag indienen en hetzelfde subsidiebedrag, zoals toegekend voor de huidige beleidsperiode, blijft behouden.

Ook de beleidsperiode van de culturele-archiefinstellingen en een aantal andere organisaties zal nog op die manier verlengd worden.

In navolging van de beleidskeuzes, zoals hierboven beschreven, heb ik dit opgenomen in de addenda. Ik vraag om een grondige denkoefening te maken op het vlak van positionering en samenwerking van hun organisatie.

Aan een aantal welbepaalde expertisecentra, waarvan u zelf aangeeft dat het duidelijk is dat ze moeilijk op zichzelf kunnen overleven, heb ik een extra opdracht gegeven. Aan het Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag (LECA) en aan het Expertisecentrum voor Technisch, Wetenschappelijk en Industrieel Erfgoed (ETWIE) werd gevraagd om op zoek te gaan naar een partner in kader van schaalvergroting. Daarnaast werd aan Heemkunde Vlaanderen en Familiekunde Vlaanderen, alsook aan Het Firmament en Resonant, gevraagd om te clusteren aangezien er bij deze organisaties veel inhoudelijke overeenkomsten zijn. Hier liggen de kaarten dus wel duidelijk op tafel.

Ik doe geen voorafname over het aantal dienstverlenende organisaties en ik zal ook geen organisaties dwingen om te fusioneren met musea. Nogmaals, elke organisatie beslist zelf of en hoe ze een aanvraag indient om gesubsidieerd te worden.

De beleidskeuzes die opgenomen worden in de strategische visienota voorafgaand aan de erfgoedronde, zullen meespelen in de beoordeling.

We hadden hierover heel recent nog gesprekken met de sector. In de context van uw vraag werden een aantal spanningsvelden en misverstanden die daarrond zouden kunnen ontstaan zijn, wel degelijk ontijdend en uitgepraat. We zetten dus het traject, zoals ik het hier beschreven heb, verder.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Het is een boutade als ik zeg dat de nervositeit méér dan is toegenomen. Die vragenlijst heeft daar heel stevig toe bijgedragen. Ik heb niets tegen die oefening op zich, maar de toonzetting waarbinnen die oefening gelanceerd is, gaf mij heel erg het gevoel dat het om een definitieve richtingaanwijzing ging, of toch een globale richting. Dat heeft die nervositeit sterk in de hand gewerkt, net als de stelling dat de administratie zelf de regie voert. U nuanceert het nu al door te zeggen dat u samen met de administratie de resultaten van de bevraging zult bekijken en een aantal accenten leggen. Maar zo is het niet overgekomen, integendeel.

Ik heb het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) nog niet gelezen, misschien mijn collega's wel. Maar ik las wel dat van de belangenbehartiger. In de erfgoedsector zijn dat meestal van die lieve mensen, die niet zulke grote geweren hanteren als in de kunstensector. Ik bedoel het figuurlijk. Maar deze keer zit er toch veel scherp in de loop! Er moet voor worden opgepast dat het proces van de besluitvorming daardoor niet wordt gehypothekerd, en dat de lijnen daardoor niet moeilijker worden dan bedoeld.

Of het een mix wordt van bottom-up of van bovenaf in de organisatie, laat ik in het midden. Als ik dit nog hardop mag zeggen: hoe goedbedoeld ook, de indruk wekken dat iedereen een extra rol kan opnemen, dat is nonsens. Ik heb een aantal voorbeelden van rollen die men zichzelf toebedeelt. Ik zal ze niet noemen, want u schiet anders in de lach. Sorry, ik ben voor grote openheid, en over dat participatief proces wil ik heel nuchter redeneren. Maar, minister, dat is geen participatief proces. De informatiemomenten die de administratie organiseerde, waren geen participatieve momenten. Dat is eenrichtingsverkeer. Misschien zijn er andere vergaderingen geweest in de beslotenheid die we wel een participatief proces kunnen noemen, ik weet het niet. Maar ik ben goed geïnformeerd: er is niet erg veel tevredenheid over de manier van werken.

Maar oké, ik neem aan dat het proces voortgaat. Ik ben bijzonder nieuwsgierig naar de resultaten van de bevraging. Ik neem aan dat u die op een bepaald moment aan ons zult kunnen overmaken. Ik zou graag niet alleen het besluit hebben maar ook de resultaten van de bevraging zelf. Dat moet dan maar wanneer het kan, ik wil daar niet op vooruitlopen.

Het is erg belangrijk dat er uitdrukkelijke keuzes worden gemaakt. Al moeten er daar, ministers, geen cijfers achter staan. Kan er al dan niet wat groei worden verwacht voor bepaalde sectoren? Anders gaat de ene hier van de andere zijn bord eten. Dat moeten we niet hebben. Er zijn veel hongerlijders en heel veel kleine organisaties in deze sector. Dit is een heel delicaat proces.

U hebt al accenten gelegd voor collectiebeherende instellingen. Maar ik wil u oproepen om uw accenten voor de toekomst te verfijnen. Wat gaat er bijvoorbeeld gebeuren met de erfgoedbibliotheken? Misschien zal ik dat moeten lezen in uw strategische visienota over cultureel erfgoed, die u aankondigt. Maar zonder perspectieven wordt dit een heel moeilijk proces.

Ik stel vast dat aan LECA en ETWIE wordt gevraagd om partners te zoeken, en dat aan de vier andere organisaties wordt gevraagd om te clusteren. Dat is toch heel duidelijk sturend beleid, laat daarover geen twijfel bestaan.

Ik zal het standpunt van de belangenbehartiger nog eens grondig lezen. Ik stel toch voor, voorzitter, dat we in de loop van dit proces de volgende keer niet hierover spreken naar aanleiding van een ontwerp van decreet. Laat ons, gezien de commotie in het veld, hierover een hoorzitting organiseren, om een stand van zaken te kunnen maken en naar het veld te luisteren met deze commissie.

De voorzitter: We zullen met deze suggestie rekening houden in onze regeling der werkzaamheden.

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Het is goed dat de heer Caron deze vraag stelt. Als ik het goed begrijp, is er vooral nervositeit doordat er een perceptieprobleem is in verband met de vraag waar we naartoe gaan. Dat is normaal. Elke sector in transitie – en hier gaat het om een zeer grote transitie – wordt nerveus en een beetje ongerust. Het is dan ook goed, minister, dat u zegt dat u daar met bekwame spoed mee verder zult gaan. Dat is goed om die ongerustheid voor een deel op te lossen. We moeten rekening houden met die ongerustheid. We moeten zeer goed blijven communiceren met de sector.

We moeten ook eens opnieuw naar het geheel kijken. De sector is zeer jong en versnipperd. We hebben met zijn allen – in de sector, in dit parlement en met de minister – de doelstelling om met het nieuwe decreet de sector te laten groeien en opnieuw zuurstof geven. Dan moeten er inderdaad keuzes gemaakt worden. Daarvoor bestaat al meer dan een jaar een participatief traject. En ik durf dat echt

wel een participatief traject te noemen. Het heeft geleid tot de conceptnota. Die is wat ze is. Ze werd hier al besproken. Er zijn al hoorzittingen over georganiseerd. Die conceptnota geeft duidelijke lijnen aan, die binnen de sector gekend zijn.

Nu moeten we de combinatie maken van enerzijds participatief en anderzijds sturend, voor zover je dat sturend kunt maken, want die conceptnota heeft het heel duidelijk over een regierol voor Vlaanderen – zoals ook de sector dat heel duidelijk vraagt. Wij moeten daar een beetje sturen. Wij moeten het evenwicht vinden tussen verder participatief werken en een beetje sturen. We mogen het niet vergelijken met het Kunstendecreet. Ik heb de totstandkoming van het Kunstendecreet niet zelf meegemaakt. Maar soms heb ik wel het gevoel dat men in de sector zelf een beetje achter de feiten aan holt. Als het kan om de sector mee te krijgen in de aanloop naar het decreet, is dat goed. Maar we moeten er inderdaad voor zorgen dat we geen beslissingen nemen die juridisch nergens op slaan, waardoor we dan procedures allerhande krijgen, waardoor alles weer op de schop gaat.

Als ik het goed begrijp, loopt er nu een vragenronde waar een soort landschapstekening zal worden gemaakt van de dienstverlenende sector. Dat is goed. Ik miste het een beetje in de conceptnota, dat we nu zeer duidelijk zicht krijgen op de sector. We mogen niet vergeten dat de provincies wel degelijk een grote rol opnamen in de erfgoedsector. Dat valt daar ook mee samen. Nu moeten we weten hoe die landschapstekening eruitziet en hoe we daarmee verder gaan. Het zou goed zijn als wij in dit parlement die landschapstekening, die nu ontstaat, ook effectief krijgen en kunnen bekijken en daarover het debat aangaan, uiteraard ook met de betrokken sector.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, de vragen van de heer Caron vormen een goede reflectie van wat er in de sector leeft en van de signalen die wij, en u duidelijk ook, krijgen. Ik interpreteer uw antwoord een beetje in die zin. U gebruikt dit moment om aan de sector, waar er zenuwachtigheid is, enkele veeleer pacificerende signalen te geven. Ik kan dat waarderen. Maar ik denk dat u echt niet mag onderschatten welke zenuwachtigheid en ongerustheid er leven.

We zijn allemaal samen aan dit project begonnen om tot een goed resultaat te komen. Iedereen wil tot een hertekend landschap komen. Daarover bestaat in dit parlement een grote consensus. Ook binnen de sector is er een consensus over de noodzaak om een aantal stappen te zetten. Maar de zenuwachtigheid is heel groot, waardoor er een zekere krampachtigheid ontstaat.

Minister, u zegt dat er voldoende tijd is voor zelfreflectie. Ik heb veeleer de indruk dat er een krappe timing is. Organisaties gaan in een kramp. Er hangen op dit moment heel veel bordjes in de lucht. Welk bordje houden we als eerste stil? Gebeurt dat op basis van de bevraging, of van de nieuwe landschapstekening die er komt? Is dat een hertekening van boven naar onder, vanuit de bovenbouw naar beneden? Je kunt daarin verschillende scenario's maken. Het is nodig dat we daarin een keuze maken. Het is goed dat er een bevraging is. Waar beginnen we na die bevraging die tekening op te bouwen?

U hebt beklemtoond dat de vrijheid van vereniging voorop blijft staan. Als liberaal schuift u dat heel sterk naar voren. Maar ik wil u toch meegeven dat veel organisaties nu zeggen: 'Jaja, dat zal wel zijn, die vrijheid!' Veel organisaties zeggen nu: 'Als we niet meestappen in hun verhaal, waarvan we de finaliteit nog niet echt zien, waar zullen we dan uitkomen? We worden er wel bij betrokken, maar ja, er is die regierol.' Ik ben heel blij dat u vandaag hebt gezegd dat die vrijheid er blijft. We moeten uitzoeken hoe we dat in de komende tijd verder kunnen verfijnen.

Ik onthoud in elk geval uw pacificerende signalen. Laat ons daarmee voortwerken. Er is wel een zekere urgentie om een aantal bordjes in de lucht te houden, maar ook om er een paar tot stilstand te brengen, zodat er wat duidelijkheid komt.

Minister Sven Gatz: Ik wil nog even terugkomen op een aantal kernbegrippen in deze discussie: regie, participatie en groei. De eerste twee hangen wel degelijk samen.

We bevinden ons nu in een normaal, wat moeilijk, zenuwachtig moment of in een periode die voorafgaat aan een nieuwe subsidieronde tout court, en een waarbij de subsidieregels in het nieuwe decreet op de een of andere manier toch zullen worden hervormd. We proberen dat proces zo goed mogelijk te beheersen. Ik zei u net dat er daarover zeer recent nog met de brede sector overleg is geweest op mijn kabinet. We proberen die dialoog constant voort te zetten, om op die manier dat heel moeilijk te vinden juiste evenwicht tussen regie en participatie permanent te vinden. We doen dat niet alleen nu, we gaan dat doen tot op het ogenblik dat over het decreet is gestemd en tot op het ogenblik dat de dossiers voor subsidieaanvraag ingediend zullen zijn. Daartoe engageer ik mij zeer duidelijk. U weet dat ik dat ook in andere sectoren doe en probeer te doen. Dat is voor mij belangrijk. Anderzijds verwacht u van mij een bepaalde bekwame spoed, waaraan ik mij wil houden.

Wat betreft de groei, denk ik dat u en de sector intussen toch al de manier van werken kennen. Ja, wij gaan voor een betere ondersteuning, en dus ook groei. Maar daar staat natuurlijk ook een hervorming tegenover. Wij denken van die hervorming dat het de juiste is. Het is niet onze ideologische of politieke of partijpolitieke overtuiging dat het de enige hervorming is. Het is een hervorming waarvan we denken dat hij het werkveld meer kansen biedt. Er mag en kan daar kritiek op zijn, maar ik verwijs naar het Kunstendecreet. Wij hebben daarin een hervorming doorgevoerd. Niet iedereen heeft een beetje meer gekregen. Dat is duidelijk. Dat was ook vooraf aangekondigd, herhaaldelijk. Een gebrek aan transparantie kan men mij daarin niet verwijten. Zijn er meer middelen gekomen? Ja, er zijn meer middelen gekomen ten opzichte van het dieptepunt dat wij met de publieke ondersteuning hadden bereikt in 2015.

Was ik op de afspraak voor de toekenning van de subsidies, eind juni? Ja, want er zijn meer middelen bijgekomen. Was ik op de afspraak bij de recente begrotingsronde? Ja, want er zijn meer middelen bijgekomen. Maar er is wel een hervorming gevraagd, en die is ook gebeurd. Ik weet dat dit niet iedereen goed uitkomt, maar als Vlaamse Regering en als minister zijn we duidelijk: we gaan daarmee door, ook in de erfgoedsector. We houden met alle mogelijke gevoeligheden rekening, want we werken met levende organisaties en betrokken mensen. Ik ben me daarvan bewust. Het wordt geen managementsoefening. Tezelfdertijd zal ik ook gemakkelijker, in goede collegialiteit, mijn collega's ervan kunnen overtuigen om een aantal extra middelen in deze sector te investeren wanneer ik een goed verhaal kan brengen. Die sector verdient dat ook. We zoeken samen met de sector naar een goede manier om resultaat te boeken. Zo gaan we te werk: met veel dialoog en transparantie, maar op een gegeven moment nemen we een beslissing en komt er een hervorming. Wat mij betreft, zal dat gebeuren met extra middelen – al zal dat voor sommigen uiteraard te weinig zijn.

Bart Caron (Groen): In tegenstelling met de kunstensector is de erfgoedsector geen sector waarin we zomaar over instroom en uitstroom kunnen praten. Het is een relatief stabiele sector, waarvoor een hervorming eigenlijk neerkomt op een interne hervorming. Ik kan me immers niet indenken dat morgen, out of the blue, een nieuwe, grote, professionele erfgoedorganisatie opstaat. Veel structuren – zelfs die inzake familiekunder en volkskunde – zijn al fusies van aparte federaties, komend uit de tijd van het eerste decreet over de volkscultuur. Er is al een hele weg afgelegd. Men kan dus niet de middelen van uitstromers naar instromers overhevelen. Het is een interne hervorming, met nood aan openbare middelen om die interne expansie mogelijk te maken. *(Opmerking van minister Sven Gatz)*

Ik weet dat wel. Het verhaal van versnippering betreft interne reorganisatie. Drie organisaties uit wat vroeger volkskunde was, stimuleren om te fuseren, heeft

bijvoorbeeld geen grote financiële impact. Als in de kunstensector vijf organisaties uitstromen, dan komt er veel geld vrij. Er is hier dus sprake van groei in een sector die allicht geen uitstromers kent. Het kan toch niet de bedoeling zijn om het Erfgoedconvenant te halveren. (*Opmerking van minister Sven Gatz*)

Oké. Overigens is het oude decreet niet 'opgebruikt' of 'uitgeleefd', in tegenstelling met het sociaal-cultureel werk bijvoorbeeld. Uw voorontwerp bouwt trouwens voort op de structuren uit het verleden. Ik denk dat we die traditie moeten voortzetten. Ten slotte: uw keuzes om de projectsubsidies voor het cultureel erfgoed en de bestemming ervan te beperken is geen goed signaal, in het licht van een verhaal van groei en mooie perspectieven. U hebt de pot verkleind.

Minister Sven Gatz: Ik wil erg duidelijk zijn. U verwacht voortdurend het lopende en het bestaande beleid met nieuw beleid. Nieuw beleid en nieuwe middelen kunnen er komen op basis van een hervorming. De eerste afspraak met de sector daarover wordt goed voorbereid. Die zal in 2017 plaatsvinden, met een start in 2018. Iedereen weet dat. We gaan niet nu financiële beslissingen nemen; dat zal dan pas gebeuren. Dat is toch zonneklaar.

Bart Caron (Groen): We begrijpen mekaar niet. Beleidsmatig klopt dat: nieuwe middelen vereisen een nieuw kader. Ik ben wel bekommerd, want ik wil dat dit ook gebeurt. Nieuwe middelen zullen nodig zijn, want de uitstroom zal niets opleveren. Meer bedoel ik niet. Ik kijk dus uit naar de resultaten van de bevraging. Ik hoop dat deze commissie daarvan inzage krijg, zodat het parlement zijn rol kan spelen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over aankondigingen op VRT-radio met betrekking tot het PVDA-festival ManiFiesta – 2781 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, enige tijd geleden vond opnieuw het jaarlijkse festival ManiFiesta plaats, een initiatief van de aan de PVDA gelinkte organisaties Solidair en Geneeskunde voor het volk. Op het programma stonden zoals elk jaar naast muziek toespraken en debatten tussen politici en andere prominenten van uiterst-linkse en zelfs communistische signatuur. Ook PVDA-kopstukken Peter Mertens en Raoul Hedebouw spraken de aanwezigen toe. Ondanks het manifest politieke karakter van het evenement, werd bij herhaling op Studio Brussel – en mogelijk ook via andere radiozenders van onze openbare omroep, die beluisterde ik niet – op een ludieke manier promotie gemaakt voor het evenement, waarbij ManiFiesta werd voorgesteld als een apolitiek muziekfestival. Twee jaar geleden ondervroegen niet alleen ikzelf, maar ook collega's Wilfried Vandaele en uw partijgenoot Bart Tommelein u al over de steun van de VRT aan ManiFiesta. Toen was er zelfs een Radio 2-logo te zien op de flyer van ManiFiesta. Ook werd het evenement toen aangekondigd op de radio. U hebt de VRT daarover gecontacteerd, die volgens u "betreurde dat haar imago van onpartijdigheid beschadigd kan zijn door dit voorval". U zei ook dat die aankondigingen de VRT in een grijze zone doen belanden, en dat dit uiteraard vermeden moet worden, zodat "de onpartijdigheid van de VRT ten allen tijde wordt gevrijwaard."

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Kan en mag een openbare omroep aankondigingen doen voor optredens op een festival met een duidelijke politieke signatuur en een politieke boodschap? Is dit in overeenstemming met de neutraliteitsplicht die de met belastinggeld gefinancierde openbare omroep moet bewaken?

Hebt u de VRT hierop reeds aangesproken of zult u dit nog doen? Op welke wijze wordt de promotie die de VRT voor dit politieke festival voert door de openbare omroep verantwoord? Welke initiatieven zult u naar aanleiding van deze feiten desgevallend nog nemen om te garanderen dat de openbare omroep dergelijke aankondigingen voortaan achterwege laat en zich dus schikt naar de neutraliteitsplicht?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, collega's, ik vat aan met de feiten op basis van de gegevens zoals aangereikt door de VRT, waarna ik uw vragen beantwoord. Studio Brussel had in haar uitzendingen twee keer redactionele aandacht voor het muziekluk van ManiFiesta. Twee keer werd verwezen naar de muzikale hoofdact van Manu Chao. In het item 'De fileuif', in het programma 'De Roo & Byloo', tijdens de uitzending van 16 september, konden luisteraars verzoeknummers aanvragen. Een luisteraar vermeldde in de uitzending ManiFiesta bij het aanvragen van een nummer van Manu Chao, omdat ze op weg was naar dat concert. In de muzikale agenda van het programma 'Was het nu 80, 90 of 2000?', tijdens de uitzending 17 september, werd gemeld dat het concert van Manu Chao was verplaatst van vrijdag naar zaterdag.

Ik behandel nu uw vragen. Vooreerst is het belangrijk te onderstrepen dat, in tegenstelling tot wat zich in 2014 afspeelde, het hier niet gaat over een samenwerking met het evenement. Geen enkel VRT-net is een samenwerking aangegaan met ManiFiesta. Naar aanleiding van het incident in 2014 stelde de VRT daarover trouwens een richtlijn over politieke onpartijdigheid en samenwerken op. Die staat op de website van de VRT. In 2015 stelde de VRT ook tien richtlijnen voor onpartijdigheid op en verspreidde die onder haar medewerkers. In dat document wordt duidelijk aangegeven wat de krijtlijnen zijn inzake partijdigheid en onpartijdigheid. Ook die richtlijnen kunt u onder de noemer 'beroepsethiek' op de website van de VRT terugvinden. Voor de VRT kan het dus niet dat een VRT-net een samenwerking zou aangaan met een politieke partij, een organisatie direct verbonden met een politieke partij of een partijpolitek evenement. Dat is hier ook niet het geval.

Aankondigingen voor optredens van artiesten op evenementen en festivals op Studio Brussel en andere VRT-zenders komen regelmatig voor. Dat behoort tot de redactionele autonomie. De neutraliteit van de omroep betekent trouwens niet dat er in een programma geen aandacht kan gaan naar politieke of ideologische evenementen of gebeurtenissen. Een VRT-zender moet zich wel neutraal opstellen en mag dus niet systematisch of onevenredig veel aandacht hebben voor een bepaalde politieke of ideologische strekking. Zo heeft de VRT, zoals ze ook voor andere politieke events heeft gedaan, na afloop van het evenement op 18 september, op deredactie.be een kort verslag gepubliceerd over ManiFiesta. Ik kan eraan toevoegen dat de partij die het evenement organiseerde, zich erover beklaagde dat de VRT weinig aandacht heeft opgebracht voor een manifestatie waar 20.000 mensen aan deelnamen. Het toont aan hoe moeilijk de evenwichtsoefening is.

De vermeldingen in de programma's van Studio Brussel waren puur redactionele aandacht voor het optreden van Manu Chao. De programma's van de VRT worden gemaakt op een redactioneel onafhankelijke manier. Dat betekent dat de programmamakers autonoom bepalen aan welke onderwerpen aandacht wordt geschonken. Daarbij stellen de programmamakers zich op een passende manier onpartijdig op. Redactionele aandacht voor een festival van welke aard ook is dus mogelijk. De hier behandelde situatie is evenwel anders dan in 2014, zoals al gezegd. Intussen zijn er bijkomende interne instrumenten die de deontologische krijtlijnen inzake onpartijdigheid waarbinnen de programmamakers moeten werken, verduidelijken. De aankondigingen behoren tot de redactionele autonomie. Ik meng me hier niet in. Tot besluit is het belangrijkste element in mijn antwoord wel dat de context met die van 2014 verschilt.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Na de precedentes uit de vorige en uit het begin van deze legislatuur, toen iets uitdrukkelijker steun werd verleend aan het Festival van de Gelijkheid, georganiseerd door de socialisten, en nadien aan de editie van 2014 van ManiFiesta, is de VRT nu opnieuw in een grijze zone terechtgekomen. U verwijst naar de redactionele aandacht en het feit dat er geen sprake was van sponsoring of formele steun. Blijkbaar gaat het in dit geval om de persoonlijke voorkeuren van de programmamakers. Ik vind dat de VRT in dezen met meer terughoudendheid te werk mag gaan. Bij toeval gaat het steeds over activiteiten van linkse partijen. Ik denk niet dat iemand hier zich kan voorstellen dat de VRT op een ludieke manier zou spreken over muzikale activiteiten in de marge van een manifestatie van het Vlaams Belang. De VRT blijft fouten herhalen, ondanks het feit dat een ezel zich geen twee en zeker geen drie keer aan dezelfde steen zou mogen stoten. Steeds opnieuw zoekt men de grens van de neutraliteit op. U bent het op dit punt niet met me eens. In elk geval zullen we toezicht blijven houden op berichtgeving over politieke activiteiten waarvan de VRT vindt dat de omroep daarvoor op een of andere manier publiciteit moet maken.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik wil niet per se de openbare omroep verdedigen, want de VRT moet streng waken over de neutraliteit. Ik luister zelf naar de radiozender waarover u het hebt, en ik heb die bewuste uitzending beluisterd. Er was daar niks verkeerd mee. Ik geloof dat het ging over een concertganger die helemaal niet wist dat het evenement door de PVDA werd georganiseerd. Zo niet zou dat betekenen dat bijna elke PVDA-kiezer naar dat concert is geweest, gesteld dat er 20.000 aanwezigen waren. Ik denk dus dat de VRT geen fout heeft gemaakt, wat niet betekent dat men waakzaam moet blijven.

– Bart Caron treedt als voorzitter op.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De heer Janssens zei het al: de houding van de openbare omroep ten aanzien van bepaalde manifestaties is hier al herhaaldelijk aan bod gekomen. Ik heb het item op de radio niet gehoord, dus ik kan er geen uitspraak over doen. Ik ga ervan uit dat uw antwoord correct is en de context in dit geval verschilt van die uit het verleden. Ik zou in elk geval toch de VRT willen oproepen om behoedzaam en omzichtig om te springen met berichtgeving over dat soort van manifestaties.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het bevorderen van cultuurparticipatie bij jongeren
– 2692 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Marius Meremans

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, de Italiaanse premier Matteo Renzi lanceerde tijdens de zomervakantie het initiatief om alle Italiaanse jongeren een cultuurcheque cadeau te doen ter waarde van maar liefst 500 euro, en dat in het jaar dat zij 18 jaar worden. Met behulp van een hiervoor speciaal ontwikkelde app kunnen jongeren vouchers downloaden voor musea, bioscoopvoorstellingen, concerten en dergelijke. Deze vouchers kunnen dan aan de kassa omgewisseld worden in toegangstickets. Op deze manier hoopt de Italiaanse premier om de Italiaanse jongeren bewust te maken van het grote maatschappelijke

belang van cultuurbeleving. Als jongeren zichzelf kunnen verrijken via cultuur, heeft dit ook positieve gevolgen voor de sterkte van een samenleving.

Ook in Vlaanderen voeren we al enkele jaren een debat over maatregelen om de cultuurparticipatie bij jongeren te versterken. De recente Participatiesurvey toont nogmaals aan dat cultuurparticipatie afhankelijk is van verschillende factoren. De kostprijs van culturele activiteiten is een belangrijke factor, maar uit de evaluatie van de effecten van de 1 euromaatregel van toenmalig cultuurminister Anciaux is gebleken dat de toegangsprijs niet de belangrijkste belemmering vormt. Jongeren zijn gerust bereid om een toegangsticket te betalen voor een kwaliteitsvol aanbod dat hen aanspreekt. Ze willen vooral een ruimer beleid van publieksbemiddeling. Met de UiTPAS heeft Vlaanderen gekozen voor een specifiek instrument om cultuurparticipatie te bevorderen. De visie die achter de UiTPAS zit, leunt nauw aan bij die van premier Renzi: het verlagen van drempels, bijvoorbeeld voor jongeren, zodat meer mensen op een duurzame manier participeren aan vrijetijdsactiviteiten.

De succesvolle publiekscampagne 'Vlieg' is specifiek gericht op gezinnen met jonge kinderen. Ook voor jongeren van 12 tot 30 jaar zou een aparte aanpak inzake publieksbemiddeling zeker zinvol kunnen zijn.

Minister, hoe kijkt u naar de rol van de culturele participatie van jongeren in de versterking van de samenleving? Hoe kijkt u naar het voorstel van de Italiaanse premier? Welke initiatieven wilt u nemen om de cultuurparticipatie bij jongeren te versterken in het licht van de verdere uitrol van de UiTPAS?

Ik wil hier nog een vraag aan toevoegen. Wat vindt u van het voorstel dat de heer Maegerman vorige week in een opiniestuk in De Standaard heeft gelanceerd om culturele instellingen door middel van een app tickets ter beschikking van jongeren te laten stellen? Op die manier zouden de cultuurhuizen mee aan de kar van een grotere cultuurparticipatie kunnen trekken. De vraag aan de overheid is dan een vraag om coördinatie en een platform voor een dergelijk initiatief.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, ik ben ervan overtuigd dat cultuur de basis van onze samenleving is. Ik neem aan dat iedereen in deze zaal dat ook denkt. Cultuur verbindt mensen en gemeenschappen en geeft betekenis. Cultuur voedt gemeenschappen en geeft ze karakter en gezicht. Pascal Gielen, die het cultuurbeleid, de cultuursector en de cultuur tout court al decennia volgt, definieert het in zijn onderzoek 'De waarde van cultuur' als volgt: "Cultuur is waardenvol. Het is een alledaagse sociale praktijk, overal waar mensen samenkomen. Allemaal doen we permanent aan cultuur (...) Zo krijgt het (samen)leven vorm en inhoud."

Wat mij betreft, is het belang van cultuur voor jongeren dan ook evident. Elke jongere moet de kans krijgen aan cultuur te doen, cultuur te beleven en deel van de samenleving uit te maken. Als we iedereen de kans willen geven levenslang en levensbreed te participeren, weten we uit wetenschappelijk onderzoek dat we expliciet op de cultuureducatie bij kinderen en jongeren moeten inzetten. Dit moet in de formele context, het onderwijs, en in de informele context, vrije tijd en gezin, gebeuren. Culturele competenties geven kinderen en jongeren een kompas en dragen bij tot de persoonlijke, maatschappelijke en sociale ontwikkeling. Aangezien de jongeren de ouders van de toekomst zijn, rendeert inzetten op cultuureducatie voor jongeren dubbel. Jong geleerd is oud gedaan. Een van de belangrijkste factoren om als jongere zelf aan cultuur te doen, is de cultuurparticipatie van de ouders.

Hiermee heb ik kort geschetst waarom we in Vlaanderen zo sterk op cultuureducatie inzetten en dat in de toekomst nog meer zullen doen. Dit zal gebeuren in samenwerking met het onderwijs, maar ook in de context van de vrije tijd en het gezin.

Dit brengt me bij het plan van de Italiaanse premier dat jongeren de mogelijkheid biedt aan cultuur te participeren. Dit plan wil expliciet inzetten op het belang van cultuurbeleving in de ontwikkeling van jongeren. Dit is een belang dat ik mijn eigen cultuur- en jeugdbeleid ook sterk benadruk. Zoals eerder al ergens anders te lezen was, heb ik echter een dubbel gevoel bij dit initiatief. Ik ben blij dat dit me uiteindelijk wordt gevraagd. Aangezien het een lastige reactie zou zijn, ben ik er zelf niet mee naar buiten gekomen.

Ik heb gemengde gevoelens bij dit initiatief. Enerzijds vind ik het een sterk signaal dat een politicus en dan nog een premier van een land zo hoog op cultuur durft in te zetten. Dat zal ik zeker niet bestrijden. Anderzijds is het maar de vraag of het in budgettaire moeilijke tijden, wat ook in Italië het geval is, een slimme zet of efficiënte maatregel is. Ik vrees dat dit 'une fausse bonne idée' is. Het klinkt goed, maar de kans is groot dat het zijn effect kan of zal missen. Ik ben dan ook zeer benieuwd naar de impact en het effect op de cultuurparticipatie van jongeren in Italië de komende jaren. Ik hoop dat ik me vergis, maar dit zou ingaan tegen alle wetenschappelijke inzichten die we de laatste jaren en decennia hebben opgebouwd en die we ook in onze Participatiesurvey terugvinden.

Voor zover we er zicht op hebben, betreft het voorlopig een eenmalige lineaire maatregel voor iedere Italiaanse jongere die in 2016 18 jaar wordt. De 18-jarigen zijn niet altijd de makkelijkste doelgroep. Zoals in de vraagstelling is vermeld, is de financiële drempel vaak niet de belangrijkste drempel die jongeren ervaren. Dat is echter wel de drempel die hier in beeld komt.

Informatie, communicatie, mobiliteit en sociaal netwerk zijn andere voorbeelden van drempels waar dit initiatief ogenschijnlijk weinig aandacht voor lijkt te hebben. Voor kwetsbare jongeren zijn deze drempels bovenal doorslaggevend. Om elke jongere te kunnen bereiken, is een bemiddeling op diverse vlakken nodig. De lineaire inzet van een budget van 500 euro kan een mattheuseffect hebben.

Toen de provincie Brabant ophield te bestaan, had ik het genoeg, toen nog als lid van een kabinet, de splitsing van de provinciale instellingen op Brussels grondgebied te verwerken. Dit betekent dat plots middelen vrijkwamen. Soms wordt men met dossiers geconfronteerd die men al eens heeft proberen op te lossen. Een van de beslissingen die we toen, onder impuls van toenmalig minister Chabert, hebben genomen, is een cultuurcheque op relatief grote schaal in Vlaams Brussel. Dat had veel succes. We hebben echter vastgesteld dat die cheques succes hadden bij de mensen die al naar theater, filmvoorstellingen en dergelijke gingen. Zij konden aan een goedkoper tarief gaan en dat was jammer.

We hebben dat geheroriënteerd met wat we nu de UiTPAS noemen. Ik kom daar straks nog op terug. Dit is moeilijker en het duurt langer, maar de effecten zijn groter. Het mattheuseffect is immers een moeilijke politieke valkuil.

Dit is de essentie van mijn mening over het initiatief van de Italiaanse premier. Er zijn argumenten voor en tegen. Volgens mij is de maatregel iets te lineair en te eenvoudig. Ik ben benieuwd naar de resultaten van dit experiment.

Mevrouw Bastiaens, u hebt me tevens gevraagd welke initiatief ik wil nemen om de cultuurparticipatie van jongeren te vergroten. U hebt uitdrukkelijk naar de UiTPAS verwezen. Straks komt er nog een vraag om uitleg over de UiTPAS. Dit sluit hierbij aan.

Ik ben ervan overtuigd dat de UiTPAS jongeren op het vlak van cultuurparticipatie heel wat te bieden heeft. Uit de onderzoeken blijkt dat de participatie van deze groep, wat zeer uitgesproken is bij de groep tussen 12 en 18 jaar oud, niet evident is. Nochtans is dit wel de leeftijd waarop jonge mensen de wereld graag verkennen. Ze ontwikkelen hun smaak en hun identiteit. Als cultuur op dat ogenblik een

deel van die identiteit kan uitmaken, is dat cruciaal. Elke jongere ontwikkelt zijn identiteit op zijn manier. Als dit meer in de periferie blijft, is het later moeilijker om aan te haken.

Het is echter een groep die zich vaak weinig laat voorschrijven. Dat is maar goed ook. Ze willen het zelf ontdekken en zo hoort het ook. De toeleiding in groep is dan ook geen evidentie. Peer-to-peer communicatie lijkt wel beloftevol. Wat jongeren in hun onmiddellijke vriendenomgeving horen, is belangrijk. Het is fijn zaken te delen met iemand die wordt vertrouwd. Het gaat dan niet zozeer om de grote groep, maar om de belangrijkste vrienden. Dat is wat er echt toe doet. Er is nood aan facilitering en informatie, maar zonder op dat vlak dirigerend te zijn.

De keuzevrijheid moet voorop staan. De lokale gemeenschappen moeten elkaar meenemen en de weg wijzen. Dit staat centraal in de UiTPAS. Dit initiatief wordt lokaal uitgerold. Net daarom meen ik dat de UiTPAS voor jongeren een succesvol participatie-instrument kan zijn. We zetten in op het wegnemen van de verschillende drempels en we bieden kansen om jongeren vanuit hun leefwereld en met hedendaagse technologieën sterker aan te spreken.

Bovendien pakt de UiTPAS ook de financiële drempel aan. Dit is niet de belangrijkste drempel, maar het kan wel belangrijk zijn. We richten ons dan veeleer tot de doelgroepen waarvoor dit werkelijk een drempel vormt.

Het onderwijs kan voor de UiTPAS een belangrijke stimulans vormen. In de regio Dender kunnen scholen in de UiTPAS instappen. De leerlingen krijgen een UiTPAS. In eerste orde is die pas voor de deelname aan culturele en sportieve activiteiten binnen de sporturen, maar hij kan ook meteen in de vrije tijd worden gebruikt. Dit heeft voordelen op het vlak van de peer-to-peer communicatie en dergelijke. Met het oog op een gepersonaliseerde communicatie, met respect voor ieders privacy, wordt de participatie van pashouders immers geregistreerd. Dit model, dat in de regio Dender eigenlijk nog maar net uit de startblokken is vertrokken, zou kunnen worden uitgerold in de groeiende groep UiTPAS-partners die de UiTPAS in hun stad, gemeente of regio invoeren. We zitten eindelijk aan een kwart van alle Vlamingen. Het gaat traag, maar gestaag vooruit.

De bereidheid in de sector om hieraan mee te werken, moet nog worden afgetoetst, maar is ongetwijfeld aanwezig. Ik ben ervan overtuigd dat investeringen in de toekomst van jongeren investeringen in de duurzaamheid van de hele sector en investeringen in de samenleving zijn.

Ik kan het eenvoudig uitleggen. Zelfs al slagen we er met de UiTPAS slechts in 10 tot 20 procent te bereiken van de jongeren die nu niet aan cultuur participeren en waarvan het niet evident is ze te bereiken, betekent dit al een enorme investering om de groep die regelmatig aan cultuur participeert in de toekomst groter te maken. De Participatiesurvey heeft drie groepen aan het licht gebracht. Zo neemt 30 procent van de mensen regelmatig en vaak en 20 procent van de mensen nooit deel aan cultuur. We moeten ons echt richten tot die 50 procent die een of twee keer per jaar participeren. Daar moeten we terreinwinst boeken.

Het opiniestuk van de heer Maegerman is me niet ontgaan. Indien instellingen en dan zeker grote instellingen als de zijne op dat vlak stappen willen zetten, kan dit al binnen hun publiekswerking. Ik ben zeker bereid in samenwerking met CultuurNet Vlaanderen en met de sector na te gaan hoe we op dit vlak gecoördineerde stappen kunnen zetten. De UiTPAS blijft echter het centrale element. Ik geloof echt in de UiTPAS omdat dit lokaal wordt verankerd en omdat meteen de moeilijk bereikbare doelgroepen hierbij worden betrokken. Dat gaat traag, maar het is de enige manier om resultaten te boeken. Het lijkt me een goede zaak hierover eens een gesprek met de heer Maegerman of met andere mensen te voeren. Samen kunnen we nagaan hoe we deze zaken met elkaar kunnen verbinden.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kan me enkel aansluiten bij wat u hebt herhaald en onderstreept over het belang en de betekenis van cultuur voor de samenleving en voor elk individu. Toen ik over het idee van de Italiaanse premier las, had ik, net als u, dubbele gevoelens. Ik vind het echter toch een interessant idee. Het is immers cruciaal, zoals ook uit de Participatiesurvey is gebleken, dat jongeren rond de leeftijd van 18 jaar worden bereikt.

Dit is een cruciale leeftijd. U hebt naar de rol van het eigen gezin en van de school verwezen. Zodra jongeren 16, 17 of 18 jaar oud zijn, valt de rol van de school echter weg. Jongeren maken dan veel meer hun eigen keuzes. Indien we, zoals u in uw antwoord hebt vermeld, tot een duurzame culturele participatie willen komen, moeten we manieren zoeken om de overgang van de school en het gezin naar het op eigen benen staan te bevorderen. We moeten zoeken naar alle mogelijke kansen die er zijn.

Er zijn tijdens de zomer een paar reacties gekomen. Ik was dan ook blij met het opiniestuk dat de heer Maegerman vorige week heeft geschreven. Dit stuk geeft aan dat steeds meer culturele huizen, grote en kleine, hier ook op beginnen in te zetten. Ze zien zelf ook het grote belang in van een betere communicatie. Ze proberen een nieuw publiek op te zoeken en te bereiken. De Filharmonie zet hier sterk op in. In Brussel is er ook het voorbeeld van de AB en zijn YouTube-kanaal. Ik vind dat schitterende voorbeelden.

We moeten nagaan hoe we dit verder kunnen promoten en ondersteunen. U hebt zelf verklaard dat u dit wilt bekijken. Er lijkt me een cruciale rol weggelegd voor de grote cultuurhuizen. Daar zullen we in het najaar nog gesprekken over voeren. Ik wil u al graag een voorzet geven. We moeten nagaan hoe de kleinere organisaties hierbij kunnen aansluiten of kunnen worden ondersteund.

Volgens mij hebben we allemaal dezelfde doelstelling. U hebt een aantal zaken over de UiTPAS gezegd. Ik wil daar nu niet verder op ingaan. Ik vind dit uiteraard een schitterend instrument, maar ik stel voor dat we hier bij de behandeling van een andere vraag om uitleg verder op ingaan.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, de UiTPAS is zeker en vast een schitterend initiatief, dat overigens in de stad waar ik vandaan kom zijn uitrol heeft gekend. Daarover wil ik zeker en vast niets dan positief over zijn.

Ik vind het initiatief dat in Italië is genomen een absurd idee. Gezien de economische toestand die daar heerst, vind ik dit een raar gegeven. De kans is volgens mij klein. Het gaat om meer dan het ondernemen van een actie. De vraag is op welke manier ze ervoor zullen zorgen dat die mensen nadat die 500 euro is gespendeerd, nog altijd even veel interesse zullen hebben om iets met hun eigen geld te doen.

We hebben in het verleden een minister gehad die ervoor heeft gezorgd dat mensen voor 1 euro naar een museum konden gaan. We hebben daaruit geleerd dat dit eigenlijk niets bijbracht aan het museumbezoek van de mensen waarop we het hadden gemunt.

Ik ga ermee akkoord dat 18 jaar een cruciale leeftijd is. Dit geldt trouwens voor verschillende zaken in het leven. Volgens mij moeten we veel vroeger starten. De school en het gezin spelen natuurlijk een belangrijke rol. Wat de gezinnen betreft, kunnen we enkel hopen dat de ouders hun kinderen met cultuur in aanraking brengen. Dat is echter niet altijd het geval. In een maatschappij spelen zich verschillende zaken af. Cultuur kan een verbindende factor zijn. Het onderwijs is

een middel om de mensen mogelijkheden te bieden. De realiteit is dat we dit momenteel soms te weinig doen.

Minister, ik roep u op om, samen met de minister van Onderwijs, op dat vlak daadwerkelijk meer actie te ondernemen. Ik zal een voorbeeld geven. Mijn oudste zoon, die nog altijd zeer jong is, gaat met zijn lerares naar Netwerk. Die lerares heeft gevraagd hier met de eerste kleuterklas naartoe te kunnen gaan. Dat is een fantastisch initiatief. Netwerk beschikt over verschillende zaken om kleuters rond te leiden. De enige vraag die ze zich stelde was of de factuur van 60 euro voor de ouders, in combinatie met de andere activiteiten tijdens dat schooljaar, een probleem zou kunnen vormen.

Eerlijk gezegd, denk ik dat de maximumfactuur in het onderwijs een probleem vormt om jongeren in contact te brengen met wat thuis meestal of soms ontbreekt. Met zaken als de maximumfactuur en dergelijke blokkeren we dit. We moeten hier als Vlaams Parlement eens ernstig nadenken over de wijze waarop we de jongeren stimuleren. We moeten de jongeren die op school zitten met cultuur in aanraking brengen.

Een vriendin die samen met me heeft gestudeerd en daarna in het onderwijs is gestapt, organiseert culturele uitstappen in de school waar ze lesgeeft. Er zijn natuurlijk activiteiten binnen de schooluren, maar regelmatig organiseert ze ook uitstappen naar culturele evenementen op woensdagnamiddag of vrijdagavond. Dat is natuurlijk fantastisch. De realiteit is echter dat de mensen die ze hiermee aantrekt dat van thuis uit ook al doen. Die ouders vinden dat natuurlijk geen probleem dat hun kinderen aan bijkomende culturele uitstappen deelnemen.

We moeten een echt actieplan ontwikkelen en ervoor zorgen dat het onderwijs en de cultuursector veel nauwer samenwerken. De realiteit is dat veel culturele instellingen momenteel al beschikken over volledig afgewerkte modules die aan leeftijdsgroepen zijn aangepast. We moeten er enkel voor zorgen dat de scholen hier gebruik van maken. Vervolgens moeten we nagaan hoe we dat financieel haalbaar kunnen maken.

Volgens mij moet dit mogelijk zijn en moet het geld niet noodzakelijk uit de zakken van de belastingbetalers komen. We moeten op een of andere manier een systeem vinden dat dit op een goede manier regelt. Dat is de cruciale leeftijd. Misschien hebben mensen op 18-jarige leeftijd even een dip.

Misschien zetten onze hogescholen te weinig in op een cultureel aanbod. Op de Vrije Universiteit Brussel (VUB), waar ik heb gezeten, zijn steeds allerlei culturele uitstappen aangeboden. Dit geldt toch voor de richting die ik heb gevolgd. Misschien moeten we dat ook eens nagaan.

Er zijn meer en meer hogeschoolstudenten. Hoe kunnen we die hogeschool- en universiteitsstudenten beter bereiken? Ik denk, eerlijk gezegd, dat het uitdelen van geld en het gratis maken voor bepaalde leeftijdsgroepen niet iets met zich meebrengt. Het onderwijs is daarin cruciaal. Opvolging van de manier waarop onderwijs en culturele actoren samenwerken, is daarin cruciaal. De informatie, binnen het onderwijs, over wat er mogelijk is op cultureel vlak, ontbreekt veelal. Het onderwijs zou beter alle informatie hebben in plaats van dat het daarnaar soms op zoek moet gaan. Dat is op dit moment meestal het probleem. De leerkrachten zijn soms te weinig geïnformeerd over het cultuuraanbod in hun eigen streek.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Er is al heel veel gezegd. Ik kan daar niet meer zoveel aan toevoegen. Minister, ik heb net als u gemengde gevoelens bij het initiatief van premier Renzi. Het mattheuseffect, inderdaad. In Groot-Brittannië is er ook

zo'n gratisverhaal geweest. Dat heeft niet gewerkt. Daar is de evaluatie al gebeurd. Het profiel van de bezoekers verandert blijkbaar niet. Het geeft ook de indruk dat het product misschien niet de moeite is om het te betalen als je er maar 1 euro voor moet geven.

Dan is er ook de Participatiesurvey, die aantoonde dat jongeren minder interesse hebben voor cultuur. Ik zie dat ook bij mijn eigen zonen. Daar komt het belangrijkste aspect van participatie bij kijken: educatie. Daar is inderdaad nog heel wat te doen. Het klopt dat jongeren niet meer zo geïnteresseerd zijn in cultuur als cultuur op een heel traditionele manier onderwezen wordt op school. Jongeren hebben hun eigen cultuur, de jongerencultuur. Die evolueert razendsnel. Het is heel belangrijk dat leerkrachten daar de opening zoeken en de aansluiting vinden. Zij kunnen die twee werelden verbinden. Ik zeg maar iets: van de man die in de 20e eeuw zijn boodschap op de muren op straat kwijt kan, Banksy, tot de man die in de 16e eeuw de boodschap van de clerus op het plafond van de Sixtijnse kapel neerschilderde, Michelangelo. Die twee werelden verbinden, de connecties daar: dat je niet naar cultuur kijkt als iets wereldvreemds, maar dat het vroeger zo was en dat het connecties heeft, dat het een traditie is en zo, dat je er anders naar leert kijken. Maar natuurlijk, dat is een grote opgave. Het is niet elke leerkracht gegeven om dat op die creatieve en inspirerende manier te doen. De leerling moet het aangereikt krijgen, ook van thuis uit, inderdaad. *(Opmerkingen)*

Ik vrees dat we daar al een paar generaties verloren hebben. En dan nog, het is zoals u zegt: 20 procent zal je nooit bereiken. 30 procent gaat uit zichzelf al naar culturele activiteiten. Die 50 procent, daar moeten we op inzetten.

Ik voeg er nog aan toe dat ik het initiatief van Joost Maegerman ook mooi vind. Ik hoop alleen dat het effect zal hebben.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Mijn collega's hebben al heel veel gezegd, waar ik mij alleen maar kan bij aansluiten. Daarom enkel nog een kleine aanvulling.

De grote cultuurhuizen doen heel veel inspanningen om alle leeftijdscategorieën en families ook bij hun huis te betrekken en dus in het algemeen bij cultuur. Ze zoeken ook niet enkel mogelijkheden om die jongeren en die families naar het cultuurhuis te krijgen. Ze gaan ook echt wel naar scholen en de mensen zelf toe. Daar gebeuren dus heel wat inspanningen.

Ik wil hier enkel de aandacht vragen voor de communicerende vaten tussen onderwijs en cultuur. De heer De Gucht verwees daar ook naar. Er is een zeer sterk aanbod van cultuurhuizen voor de scholen. Er is binnen de scholen een overaanbod, niet alleen van cultuur maar ook van milieu-educatie enzovoort. Ik begrijp dat er ook in de scholen keuzes moeten worden gemaakt. Er zijn ook scholen die het oppikken en die daar zeer tevreden over zijn. Hoe kunnen we dat structureel verankeren? Dat is de grote vraag. Er worden heel wat injecties gegeven, bij leerkrachten en leerlingen. Maar dat is eenmalig, en dan verdwijnt het weer. We moeten onderzoeken hoe we onderwijs en cultuur op elkaar afstemmen, en hoe dat structureel voortgaat. Moeten we ernaar streven om vooral leerkrachten workshops te laten volgen, zodat ze na twee of drie jaar die workshops automatisch zelf geven? Zo moeten de cultuurinstellingen niet jaar na jaar hetzelfde blijven doen, elke keer opnieuw. Ook daar gaan de werkingsmiddelen van die cultuurhuizen naartoe. Het onderwijs heeft ook zijn taak. Door budgetten samen te leggen kunnen efficiëntieoefeningen gebeuren. We moeten werken aan de mindset: er moet iets worden doorgegeven, letterlijk en figuurlijk. Het is misschien ook een debat op zichzelf waard, in deze commissie of samen met de commissie Onderwijs.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik ben het eens met alle interveniënten, ook met de minister, trouwens. Met de mooie woorden die gezegd zijn. Mochten we nu eens het equivalent van 500 euro per 18-jarige in een pot kunnen steken en samen met Onderwijs en Cultuur een actieplan opmaken, dat zou toch een mooi symbolisch gebaar zijn? Het zou een veel mooier resultaat hebben dan wat de Italianen zullen bereiken. Ik droom maar even.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Ik kan mij alleen maar aansluiten bij die mooie droom van de heer Caron. Ik vind het wel interessant dat wij bij de start van onze commissie opnieuw het essentiële debat over de cultuurparticipatie aanvatten. Het is natuurlijk wel iets complexers. De conclusies blijven altijd overeind: dat de grootste parameter die bepaalt of je aan cultuur zult deelnemen de culturele competentie is. Ben je ooit in contact gekomen met cultuur, heb je cultuur leren lezen en leren begrijpen? Voor mensen bij wie het niet in de thuiscontext gebeurt, die het niet van thuis uit met de paplepel meekrijgen, zijn het onderwijs, het middenveld en de jeugdvereniging cruciaal. Wij moeten inzetten op alle fronten.

Het is echt niet waar dat cultuurdeelname of interesse voor cultuur daalt bij de jongeren. Neen, dat wordt veel breder! Het gaat om de klassieke kunstvormen, waarvan het publiek veroudert. Dat zijn de cultuurvormen waarnaartoe we de jongeren moeten blijven kunnen brengen. Ook klassieke muziek en opera zijn de moeite waard om ontdekt te worden. Ze hebben zeker een grote culturele honger. Het komt er op aan om die culturele honger aan te wakkeren. Daar hebben we alle instrumenten voor nodig. Inzetten op cultuurparticipatie? Zeer graag, op alle fronten!

Marius Meremans (N-VA): Ik ga even reclame maken voor mezelf. Ik schreef hierover een column op de kritische site doorbraak.be. Dat ging over een ristretto en een broodje Renzi van 500 euro. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Het ging niet over boerkini's of jihadi's. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Of gelati. Excuseer, neem mij niet kwalijk. De ristretto heeft mij veel geld gekost, want er was weinig koffie in. Dat heb ik dan ook weer bijgeleerd.

We zijn het er allemaal over eens, collega's. Maar ik wil enkel aanstippen dat er al heel wat acties zijn op het terrein. Dat werd hier al gezegd. Men probeert echt veel te doen. We kunnen vanuit Vlaanderen hier en daar wat sturen. Maar voor een deel is het ook iets voor het lokale niveau: de cultuurschepen of de cultuurdienst of het cultuurcentrum kan samenwerken met jeugdhuizen, waar je 18- of 19-jarigen kunt bereiken, of met scholen. Er gebeurt al heel veel. Het is een proces dat nooit mag ophouden.

In die Participatiesurvey kwam vooral naar voren dat er een groeiende desinteresse was bij de jeugd. Dat baarde mij toen zorgen. Wij moeten daar aandacht voor hebben. Er zijn langs de andere kant ook veel hoopvolle signalen. Als ik zie hoe Cultuurconnect nu ook via digitale weg werkt om veel groepen te bereiken. Dat zijn allemaal zaken die hoopvol stemmen.

Minister Sven Gatz: Dank voor het constructieve en creatieve debat. Dit is inderdaad het soort debat waar we allemaal iets aan hebben. Ik kan u in elk geval zeggen dat we dit debat de komende weken zullen kunnen voortzetten. Dit kan gebeuren al dan niet samen met de commissie Onderwijs, dat is door u te bekijken in de regeling der werkzaamheden.

Een jaar geleden zijn de contacten tussen het departement Cultuur en het departement Onderwijs geïntensifieerd rond de noties cultuureducatie en cultuurparticipatie. U weet dat als een tanker als Onderwijs in contact komt met een bootje

als het onze, het wel wat voeten in de aarde heeft alvorens men tot een lijn, een aanpak en een nota komt. De eerste nota's waren goed maar dermate algemeen dat ze zelfs niet in een beleidsbrief van een minister zouden komen. Maar er is nu wel degelijk een goede nota, met ook concrete elementen die we op korte termijn bijkomend willen uitrollen.

Ik maak u even lekker, zoals ze dat in Nederland zeggen. Dit wordt zeker vervolgd in de loop van dit najaar. Ik zou durven zeggen dat mevrouw Crevits en ik samen in blijde verwachting zijn. Het moet nog op de ministerraad komen, het is een kwestie van weken. Er zitten een aantal dingen in die we kunnen voortzetten op basis van deze discussie, echt waar! Deze keer hebben we iets waarmee we weer een stap verder kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Ik wil de minister, maar ook mijn collega's, bedanken, want blijkbaar heeft mijn redelijk onschuldige vraag wel wat dingen losgeweekt. Een aantal collega's gaven het al voorzichtig aan: we doen er misschien goed aan, ook in voorbereiding van wat de minister net heeft gezegd, om een hoorzitting in te plannen, gewoon om voor onszelf eens op te maken wat er op dit moment al is.

Op een gegeven ogenblik had ik tijdens het debat dat we al hadden, het gevoel dat we hier wat de negatieve kant opgingen. We moeten dat absoluut vermijden. Zowel langs de culturele kant als langs de kant van het onderwijs gebeuren er ongelooflijk veel goede dingen. Het is voor leerkrachten vaak niet zo evident om dat te kunnen doen. We vragen dikwijls een gigantisch groot engagement, om ook na de schooluren mee dat aanbod te creëren.

De heer De Gucht opende een interessant debat over de maximumfactuur. Ik kan daar op zich een zeker begrip voor opbrengen. We moeten er absoluut over waken dat de brede participatie voorop blijft staan en dat we niet opnieuw via een omweg, hoe goedbedoeld ook, drempels gaan inbouwen.

Het is inderdaad juist dat jongeren op hun eigen manier aan cultuurbeleving en cultuurexpressie doen, maar ik wil er toch nog even een lans voor breken dat we blijven zoeken naar manieren om onze eigen culturele canon door te geven en te laten beleven. Dat is zeer belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Bastiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over uitrol van de UiTPAS – 2792 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, u hebt in uw antwoord op de vorige vraag gezegd dat de UiTPAS een zeer positief instrument is. De uitrol ervan loopt steeds voort. Ik heb in mijn vraag een aantal elementen aangegeven die deze zeer positieve evolutie van het gebruik van de UiTPAS illustreren, zowel voor kansrijken als voor kansarmen. We zien ook de verdere uitrol naar een aantal nieuwe regio's, deze maand naar Maasmechelen en Mechelen, en later dit jaar ook naar Heist-op-den-Berg en Leuven. Ik zal daar op zich niet verder in detail op ingaan, en kom meteen tot mijn vragen.

Minister, hoe evalueert u de uitrol van de UiTPAS? Zullen er extra inspanningen worden geleverd om de uitrol over heel Vlaanderen te versnellen tijdens deze

regeerperiode? Voor kleinere gemeenten lijkt een regio-initiatief de enig haalbare instap in de UiTPAS. Wilt u een dergelijke regionale aanpak stimuleren en hoe?

Werden er met CultuurNet afspraken gemaakt over een bijsturing van de UiTPAS naar aanleiding van een aantal vaststellingen die werden gemaakt in de studie, vooral ook in verband met de gerichte communicatie naar kansengroepen?

Kan het initiatief van de reguliere schooluitstappen, zoals in de regio Dender, bij een positieve evaluatie verder uitgerold worden in andere regio's? Kunnen wij hen stimuleren om dat te doen?

De beheersovereenkomst met CultuurNet wordt momenteel onderhandeld. Bent u bereid om bijkomende middelen uit te trekken voor CultuurNet? Immers, het succes van de UiTPAS betekent dat CultuurNet gewoonweg meer middelen nodig heeft om het systeem voor meer klanten te laten draaien.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voor het einde van deze legislatuur zal ik, zoals afgesproken, een evaluatie van het instrument UiTPAS voorleggen. Voorlopig kan ik stellen dat de uitrol geleidelijk maar intensief wordt voortgezet. De kracht voor een succesvolle uitrol ligt in overtuigde lokale besturen die UiTPAS als een sluitstuk inzetten van hun lokale vrijetijdsbeleid.

Eenzijds is de uitrol van UiTPAS daardoor een geleidelijk proces waarin steden, gemeenten en regio's zelf kiezen wanneer ze de stap zetten. Dat doen ze op het moment waarop ze van oordeel zijn dat ze voldoende draagvlak hebben gecreëerd en de nodige voorbereidingen hebben getroffen. Anderzijds is de uitrol van UiTPAS een intensief proces. De begeleiding en ondersteuning van de lokale of regionale invoering van een UiTPAS vraagt heel wat inspanningen bij de betrokken besturen. De UiTPAS is op vele plekken immers een katalysator voor een geïntegreerd lokaal vrijetijdsbeleid. Daarbij zijn naast de vrijetijdsdiensten ook noodzakelijkerwijs diensten en organisaties uit sociaal beleid en vaak ook uit andere gemeentelijke afdelingen betrokken. Dan zijn er nog de private partners, en daarmee bedoel ik het bredere middenveld in de gemeente.

Bovendien haakt de uitrol van de UiTPAS in op een transformerend lokaal vrijetijds- en participatiebeleid zoals de nieuwe beheers- en beleidscyclus, de werking van het Gemeentefonds, de overheveling van de bevoegdheden Cultuur, Jeugd en Sport van de provincies naar Vlaanderen en ook nog eens de inkanteling van het OCMW. Dit maakt een implementatietraject een stuk intensiever, maar biedt opportuniteiten om de beleidsinitiatieven lokaal op elkaar af te stemmen.

In de gemeenten gaat het immers vaak om een kleinere of grotere transitie op het niveau van diensten, organisatie, communicatie... Soms wordt parallel een soortgelijke transitie gelopen op een regionaal niveau. Sommige lokale besturen en regio's opteren ervoor om deze transitie te doorlopen vooraleer de UiTPAS te introduceren. Dit vergt een intensieve kwalitatieve begeleiding van CultuurNet, dat in samenwerking met partners oplossingen tracht aan te reiken met het oog op een succesvolle introductie en toepassing.

Momenteel houdt CultuurNet zich aan de afspraken binnen de lopende beheersovereenkomst. Zonder een voorafname te doen op de volgende beheersovereenkomst moet het, volgens CultuurNet, mogelijk zijn om tegen het einde van de volgende overeenkomst – dan zijn we wel al in 2021 – in het UiTPAS-systeem te voorzien voor heel Vlaanderen.

Een regionale instap is, zeker voor kleinere gemeenten, een interessante of zelfs de enige mogelijke stap in het systeem. Ik stimuleer dat door bij de beoordeling

van de instapcriteria groot belang te laten hechten aan de inspanning van lokale besturen voor een regiowerking, ook al stapt een lokaal bestuur aanvankelijk alleen in.

Regionale samenwerking is echter vaak niet evident en vraagt in het voortraject van een kandidaatstelling nog meer tijd dan ik in het eerste deel van mijn antwoord beschreven heb.

Het gaat dan bijvoorbeeld over de afstemming tussen de bestaande intergemeentelijke samenwerkingsverbanden inzake cultuur, jeugd, sport, bibliotheken en welzijn en dergelijke, of over het mandaat van het intergemeentelijk samenwerkingsverband betreffende UiTPAS en de herkomst van de middelen om dit regionaal proces te trekken en te continueren. In die zin is het hoopgevend dat er recent twee regiowerkingen zijn goedgekeurd en dat de werkingen in de regio's Zuidwest en Dender succesvol mogen worden genoemd. We horen bovendien positieve geluiden over de uitbreiding van de bestaande regio's.

De derde vraag gaat over kansengroepen. De communicatie over UiTPAS naar potentiële pashouders – naar mensen in armoede – wordt in eerste instantie geregisseerd door de lokale overheden, al dan niet via een regionaal samenwerkingsverband. Via lokale en regionale werkgroepen geeft CultuurNet advies en worden praktijken en ervaringen uit andere UiTPAS-regio's gedeeld. Deze kennis wordt ook structureel ingebed in het bredere UiT-netwerk via strategische contentmarketing, netwerkdagen zoals UiTforum, een UiTPAS-inspiratiedag, en kruisbestuiving met andere Vlaamse expertisepartners zoals het Netwerk tegen Armoede en Demos. Via het Netwerk tegen Armoede worden tussen de verenigingen ervaringen uitgewisseld en standpunten gedeeld, die op hun beurt inspirerend zijn voor de lokale werkgroepen. Demos zorgt voor kruisbestuiving op netwerkevents waarbij kennis en expertise wordt ontsloten.

Op basis van geregistreerde lokale noden worden, indien technisch mogelijk, extra functionaliteiten ontwikkeld. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het belang van gepriete communicatie over het aanbod dat CultuurNet ontwikkelde via een extra functie in de UiT-databank. Daarmee kunnen lokale medewerkers snel en op eigen kracht een selectie van het aanbod op een flyer printen. Om bepaalde groepen te bereiken moeten prints immers de digitale kloof helpen dichten. De beoordelingscommissie en de stuurgroep voor het UiTPAS-programma bundelen bevindingen en suggesties. Die worden onder meer ingezet om doelgroeporganisaties en lokale besturen te sensibiliseren over de eigenheden en noden van de pashouders in het algemeen en van kansengroepen in het bijzonder. CultuurNet, Demos, Netwerk tegen Armoede en de VVSG besteden hieraan aandacht in hun werking met hun achterban en partners.

Maar UiTPAS blijft ook een spaar- en voordelenpas voor iedereen. Naast de bevestiging om maximaal kansengroepen zoals mensen in armoede te bereiken, moet de samenstelling van de groep pashouders zo optimaal mogelijk de totale bevolking weerspiegelen, niet alleen inzake leeftijd en geslacht, maar ook inzake opleiding, activiteitsgraad, inkomen en andere parameters. Op dit ogenblik heeft gemiddeld 13 procent van de pashouders al UiT-punten omgeruild. Een kwart van de Vlamingen kan een UiTPAS krijgen; van dat kwart gebruikt 13 procent de pas actief. Dat kan ons op het eerste gezicht somber stemmen. We zien echter belangrijke verschillen tussen UiTPAS-regio's. Er lijkt een sterk verband te zijn met de tijd dat de UiTPAS in een regio al aan de slag is. Dat is logisch, want zo'n loyaliteitsprogramma heeft tijd nodig om zich te vestigen. Onder meer toeleiding, communicatie en personeelsinzet moeten op kruissnelheid komen. Dat zien we ook in de commerciële sector, waar de benchmark voor een loyalty program een omruilratio van 30 procentpunten over vijf jaar is. In de meeste steden en gemeenten die meedoen, halen we dat nog niet.

U had het ook over de link met onderwijs en schooluitstappen in het bijzonder. CultuurNet heeft de opdracht gekregen om een Vlaamse vrijetijdspas uit te rollen. Alhoewel de toepassing van UiTPAS bij reguliere schooluitstappen eigenlijk een onderwijsmaterie is, werd op uitdrukkelijke vraag van Regio Dender deze toepassing mee opgenomen. Hoewel er nog geen specifiek onderzoek is verricht over meetbare effecten, wordt verwacht dat deze toepassing cultuureducatie en toeleiding naar het vrijetijdsaanbod bevordert. Er werd om deze toepassing te faciliteren met projectmiddelen geïnvesteerd in een afgeleide software-interface.

Op de verschillende ondersteuningsmomenten van geïnteresseerde of opstartende regio's wordt deze bijkomende toepassing voor het onderwijs steeds aangeboden, maar niet opgelegd, want het betreft een toepassing die zich buiten het domein van de vrije tijd situeert. Er zijn ook enkele bijkomende drempels, omdat het een verzwaring is van het implementatieproces en deze toepassing uiteraard ook een forse verhoging van de beschikbare middelen – voor bijdragen vanwege de lokale overheid – vergt.

Ik ben er echter van overtuigd dat het onderwijs op lokaal vlak een belangrijke partner is van het UiTPAS-project en dat in het kader van de geplande samenwerking met de minister van Onderwijs betreffende cultuureducatie en toeleiding naar cultuur deze piste kan worden onderzocht en operationeel gemaakt.

De laatste vraag gaat over de beheersovereenkomst met CultuurNet. UiTPAS vertoont een succesvolle uitrol, ondanks het feit dat het een relatief jong programma is. Maar een toenemend aantal UiTPAS-partners genereert automatisch bij CultuurNet meer ondersteuningsvragen. Bovendien komen er heel wat vragen die UiTPAS overstijgen. De lokale besturen leggen immers een intensief traject af inzake financiering voor bijdragen ten voordele van mensen in armoede, regionale afstemming en samenwerking. Daarbij zijn meerdere domeinen betrokken. Ook Vlaamse spelers van andere domeinen vragen naar toepassingen, zoals een loyaltyspeler zoals BILL. Er komen ook vragen over interessante smartcitytoepassingen. Hoewel ik open sta voor dergelijke uitbreidingen, is het van belang in de eerste plaats de verdere opschaling van UiTPAS over Vlaanderen te verzekeren. Hiervoor zal ik samen met mijn collega's van de Vlaamse Regering in voldoende middelen voorzien. Dat is een zaak voor de toekomst. Uw desbetreffende vraag is pertinent, en u stelt ze ook op tijd.

Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, u zei het ook: het is een relatief jong verhaal, dat langzaam op gang komt, maar zoals een diesel die eenmaal op gang is gekomen, almaar sneller gaat. U hebt het over een volledige uitrol in Vlaanderen in 2021. Dat is nog veraf. Ik begrijp dat u realistisch wilt zijn, maar hoe sneller het kan, hoe beter – en dat hangt af van de centen die moeten worden gevonden. Terecht wees u op de cruciale rol van de lokale besturen en op de meerwaarde van de regionale samenwerking. U hebt het niet echt gehad over een aantal mogelijkheden die het door u aangekondigde decreet regionaal cultuurbeleid kan genereren. Ik kijk daarnaar uit, en hoop dat we daar samen kunnen aan werken. Ik ben erg blij dat u kort verwees naar de digitale kloof, die een realiteit is. We moeten daaraan werken. Ik heb in dat verband een bezorgdheid die ik met u wil delen. Enkele weken geleden organiseerden we de babyborrel voor Cultuurconnect, dat zeer sterk inzet op het digitale. Dat beantwoordt aan een vraag, maar tezelfdertijd is er nood aan meer, aan een breder verhaal.

Een ander element is de noodzaak om samen met partners zoals het Netwerk tegen Armoede te blijven zoeken naar manieren om kansengroepen te bereiken. U verwees er ook naar. In dat verband leeft de vraag hoe we groepsinschrijvingen kunnen vergemakkelijken. Dat is nuttig en nodig om mensen over de drempel te helpen, want die is van financiële, maar ook van psychologische aard.

Manuela Van Werde (N-VA): Wij van de N-VA vinden de UiTPAS een goed product. We zijn er zeker niet tegen dat er extra middelen worden vrijgemaakt om de uitrol te versnellen. Het blijft een participatietool voor lokale besturen. Wat kansenarmoede betreft, ben ik het eens met mevrouw Bastiaens. Groepsinschrijvingen zijn noodzakelijk. Zo herinner ik me de woorden van wat ik een kwetsbare jonge vrouw kan noemen, en die zei dat ze niet alleen naar het theater durft omdat ze zich de hele tijd zou afvragen of men het aan haar zou kunnen zien dat ze arm is. Ze zei nog dat het zo aanvoelt dat ze daar niet thuishoort. Groepsinschrijvingen zouden dat kunnen verhelpen.

Minister Sven Gatz: Ik heb inderdaad heel even gewag gemaakt van de provinciale overdracht. Het is evident dat we het decreet over het regionaal cultuurbeleid dat in de maak is op een bepaald moment zullen laten sporen met deze thematiek. In Brussel zijn via Paspartoe groepsinschrijvingen weer mogelijk. De heer Poschet heeft daarvoor verschillende keren geijverd, en terecht. Ik wil nog bekijken of het initiatief van het lokale niveau moet komen, dan wel of wij het moeten opleggen. De opmerkingen van mevrouw Van Werde over de problemen van de cultuurliefhebbers zijn ons bekend. Groepsinschrijvingen kunnen inderdaad drempelverlagend werken. Ik vind dit een belangrijk punt. We zullen met Cultuurnet bekijken of er een extra toepassing moet komen, dan wel of het een lokaal georganiseerde praktijk moet zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het toenemend aantal leden bij de Vlaamse jeugdbewegingen – 2782 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, de Vlaamse jeugdbewegingen winnen steeds meer aan populariteit. In Antwerpen ging het enkele weken geleden zelfs zo ver dat ouders gingen kamperen om hun zoon of dochter te kunnen inschrijven in een jeugdbeweging. Blijkbaar waren ze bang dat ze anders hun kinderen niet zouden kunnen inschrijven.

Ik juich de populariteit van onze jeugdbewegingen uiteraard ten zeerste toe. Het is een vorm van erkenning voor de leiders, begeleiders en vrijwilligers die zich iedere week opnieuw met hart en ziel inzetten om al die jongeren een leuke, toffe dag met hun vrienden te bezorgen. De educatieve en sociale waarde van jeugdbewegingen kan niet genoeg worden benadrukt.

Op het eerste gezicht zou men denken: hoe meer leden, hoe meer inkomsten. Maar die marktlogica gaat in het geval van jeugdbewegingen niet op. De meeste jeugdbewegingen halen meer dan de helft van hun inkomsten uit subsidies. Het gevolg? We merken dat populaire jeugdbewegingen noodgedwongen een ledenstop invoeren. Een sterke stijging van het aantal leden zorgt voor heel wat praktische problemen. Lokalen zijn niet groot genoeg meer, en wat het belangrijkste is: het wordt moeilijker om de nodige leiders en begeleiders te vinden om een goede werking te kunnen garanderen. Ook emotioneel neemt de belasting toe, want het is niet fijn om kinderen uit de buurt die zich graag willen aansluiten, te moeten weigeren.

Vandaag gaat 0,1 procent van het Vlaamse budget naar jeugdwerk. Het jeugdwerk kreeg al meerdere besparingen te verwerken. Hoe kunt u als minister ervoor zorgen dat de druk op hun werking vermindert? Gezien de grote populariteit

en kracht van het jeugdwerk: voorziet u in extra middelen om jeugdverenigingen te ondersteunen om deze toevloed aan jongeren op te vangen? Op welke manier wilt u dat aanpakken? Hoeveel jeugdbewegingen hebben de voorbije vijf jaar een ledenstop moeten invoeren? Kunt u mij een overzicht geven, per jaar en uitgesplitst naar de verschillende jeugdbewegingen? Dit mag desgevallend ook schriftelijk. Hoe zit het met de Akabe-groepen? Kennen die ook een toevloed aan leden en worden ook daar ledenstops ingevoerd? Kunt u hiervan een overzicht geven, eveneens voor de afgelopen vijf jaar, en dat jaar per jaar?

Hoe zit het vandaag met de verhouding leden-leiding? Staat die onder druk? Dit is misschien wel de belangrijkste vraag. Wat is volgens u de goede verhouding om zowel de druk op de schouders van de leiding draaglijk te houden als om de veiligheid van de kinderen te garanderen? Is die verhouding de voorbije vijf jaar geëvolueerd? Hoe zit het vandaag met de verhouding leden-leiding bij de Akabe-groepen? Staat die ook onder druk? Wat is bij de Akabe-groepen volgens u de goede verhouding om zowel de druk op de schouders van de leiding draaglijk te houden als om de veiligheid van de kinderen te garanderen? Ik heb de Akabe-groepen in mijn vraag betrokken omdat ik daar zelf gedurende enkele jaren actief in was, en ik ken de problemen daar.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, collega's, zoals de heer Annouri en naar ik meen de hele commissie kan ik me alleen maar erg verheugen over het blijvend en stijgend succes van het jeugdwerk in Vlaanderen en van de jeugdbewegingen in het bijzonder.

Door het grote succes van het Vlaamse jeugdwerk kennen jeugdorganisaties beperkingen qua capaciteit. De berichten hierover zijn niet zo nieuw. Ik verwijs in dit verband naar een schriftelijke vraag van april 2007 van mevrouw Els Robeyns over deze problematiek. De toen aangehaalde redenen waarom niet in alle gevallen aan de vraag kan worden beantwoord, gelden jammer genoeg nog steeds. In een artikel in De Standaard relateert Jan Van Reusel, woordvoerder van Scouts en Gidsen Vlaanderen naar aanleiding van de recente berichten een en ander. Hij stelt: "Het is geen algemeen probleem, maar doet zich voor bij 20 van de 500 scoutsafdelingen in Vlaanderen."

Naar aanleiding van uw vraag heeft de Afdeling Jeugd van het departement een kleine bevraging gehouden. Bij de Katholieke Landelijke Jeugd (KLJ) werd de afgelopen vijf jaar sporadisch een ledenstop ingevoerd. Het betreft dan een zeer tijdelijk probleem, bij een tot drie groepen per jaar. De pedagogische medewerkers gaan met deze groepen aan de slag en meestal heeft een sterke leidingwervingscampagne wel het gewenste resultaat. De KLJ stelt dat de pedagogische medewerkers erg dicht bij de lokale groepen staan. Op die manier wordt een dreigend leidingtekort meestal op tijd gedetecteerd, waarna het dus ook kan worden aangepakt. Bij de KLJ streeft men naar een verhouding van een leider of leidster per zeven leden. In realiteit schommelt de ratio in de voorbije periode rond een op vijf of een op zes. Ik denk dat dit een goede verhouding is.

Het aantal KSA-groepen (Katholieke StudentenActie) dat de afgelopen jaren een ledenstop heeft ingelast, is heel beperkt. Uit een belronde bij groepsondersteuners blijkt dat dit momenteel bij KSA's in Roeselare, Buggenhout en Berchem het geval is. Het gaat in die gevallen enkel over de jongste leeftijdsgroep, waarbij wordt bewaakt dat het aantal leden niet te groot wordt voor de leiding die verantwoordelijk is voor de groep. Dit is de laatste jaren enkel in uitzonderlijke situaties voorgevallen. Het ledenbestand van de KSA is het laatste jaar met 800 kinderen, of 2,5 procent, gegroeid. Dat zorgt ervoor dat de KSA momenteel 29.000 leden en 5500 leiders of leidsters bereikt. Het gaat dus met andere woorden om een verhouding van een leider of leidster per vijf of zes leden. Die verhouding is de laatste jaren niet significant veranderd. Het gaat hier om een gemiddelde, de ratio kan natuurlijk lokaal variëren.

Een ledenstop komt bij Chiro zeer zelden voor. Chirojeugd Vlaanderen gaat steeds op zoek naar andere oplossingen zoals extra leiding zoeken, afdelingen anders inrichten, oud-leiding inschakelen, enzovoort. Als er per uitzondering toch een ledenstop wordt ingevoerd, is dat meestal maar voor een paar weken of maanden. Chirojeugd Vlaanderen heeft geen cijfers over het aantal keren dat men tot een of andere vorm van ledenstop moet overgaan, maar deelt ons mee dat dit vermoedelijk niet meer dan een of twee keer per jaar voorkomt. Momenteel heeft Chiro meer dan 90.000 leden en bijna 16.000 leiders, of ongeveer vijf leden per leider of leidster. Chiro hanteert geen norm op dit gebied. Groepen kunnen zelf bepalen hoeveel leiding ze denken nodig te hebben voor een bepaalde afdeling.

In de voorbije vijf jaar heeft geen enkele afdeling van het Vlaams Nationaal Jeugdverbond (VNJ) een ledenstop ingevoerd. Alle kinderen hebben een plaats kunnen vinden in de afdeling van hun keuze. De verhouding leden/leiding is in de afgelopen jaren weinig geëvolueerd. Er zijn twee lokale afdelingen waar een of twee leiders extra zeer welkom zouden zijn, maar in alle andere afdelingen zijn er voldoende leiders om kwalitatief en veilig te kunnen werken. Het VNJ vindt het moeilijk om over de goede verhouding leden/leiding uitspraken te doen. Naar hun aanvoelen is dat ook afhankelijk van de leeftijdsgroep. Bij de jongste kinderen – 6 tot 9 jaar – beschouwt men een leider of leidster per vijf kinderen als een streefdoel, vooral met oog op veiligheid en zorg. Bij de oudere leeftijdsgroepen mag het aantal leden per leider of leidster groter zijn. Daar is het eerder de werkdruk voor de leiding die bepaalt hoeveel leiders of leidsters een gegeven groep kinderen nodig heeft.

Het aantal leden, inclusief leiding, van Scouts en Gidsen Vlaanderen steeg de laatste vijf jaar van iets meer dan 73.000 naar 80.000 leden in het voorbije jaar. Als men dit analyseert, dan ziet men dat vooral het ledenaantal stijgt. Het aantal leiders stijgt ook, maar minder snel. Dit komt omdat de leden die nu instromen, nog eerst enkele jaren lid blijven, voordat zij doorgroeien tot leiding.

Scouts en Gidsen Vlaanderen wijst op de verschillende vormen die een ledenstop kan aannemen. Er zijn groepen die wachtlijsten aanleggen, groepen die een ledenstop voor alle leeftijdsgroepen invoeren en groepen die een ledenstop voor één of enkele leeftijdsgroepen invoeren.

De nationale leiding heeft geen exacte cijfers van wat er in welke lokale groep gebeurt, enkel een indicatie via steekproef. Men merkt dat groepen overgaan tot een ledenstop en wachtlijsten om diverse redenen. Men gaat pas over tot een dergelijke beslissing wanneer de kwaliteit van het aanbod in het gedrang komt. Het gaat dan vooral over de grootte van de lokalen en voldoende leiding voor het aantal leden.

Scouts en Gidsen Vlaanderen hanteert als streefcijfer om een veilig en goed aanbod voor de leden te garanderen: een leider of leidster per vijf leden voor de leden van 6 tot 10 jaar en een leider of leidster per zes leden voor de leden van 11 tot 17 jaar. Als men deze streefcijfers op Vlaams niveau bekijkt, blijkt dat men statistisch vierhonderd leiders te kort heeft over heel Vlaanderen. Dat is een hoog getal, maar ik wil het niet dramatiseren: het gaat over een tekort van vierhonderd leiders op meer dan vijfhonderd groepen. Dat is minder dan een leider per groep. Dat is een andere manier om het te bekijken.

Scouts en Gidsen Vlaanderen heeft geen cijfers van een ledenstop bij Akabegroepen. Het fenomeen komt wel voor, maar de situatie wisselt ook van jaar tot jaar sterk, juist vanwege de specifieke context: bij Akabe is er erg weinig doorgroei van leden met een handicap naar de leiding. De leiding moet dus elk jaar opnieuw op zoek naar externe instroom: leiding vanuit niet-Akabegroepen of vrienden en familie uit de buurt.

Het streefcijfer om veilig en kwaliteitsvol aanbod voor de Akabeleden te garanderen, is een leider of leidster per drie leden. Twintig Akabegroepen beantwoorden

hieraan, drie groepen hebben meer leden ten opzichte van het aantal leiders dan aanbevolen, maar tien groepen hebben meer leiding ten opzichte van het aantal leden dan aanbevolen. De verhouding is de voorbije jaren inderdaad gewijzigd. Het merendeel van de groepen blijft met een goede verhouding zitten, maar er komen meer groepen waar het omkaderingscijfer onder druk staat.

Uit wat voorafgaat, blijkt dat wachtlijsten slechts in beperkte mate voorkomen en in feite onvermijdelijk zijn. Elk aanbod heeft een bepaalde capaciteitsgrens. Het punt is dat wanneer die bereikt wordt, er nog vele alternatieven beschikbaar zijn. Dit is bijna steeds het geval. Het probleem moet dan ook sterk worden gerelativeerd.

Daarenboven is het probleem van wachtlijsten ook moeilijk beleidsmatig te sturen. De aanwezigheid van vriendjes of vriendinnetjes in een bepaalde groep is voor de kinderen zelf vaak het enige criterium waarom een bepaalde groep wordt uitgekozen. Het succes van een bepaalde groep hangt van verschillende factoren af. Zo speelt misschien een plotse populariteit van bijvoorbeeld een erg dynamische leidingsploeg een rol, of het kan zijn dat een hele cohorte van een school zich wil aansluiten. Het kan ook gaan over een aanhoudende kwaliteitsreputatie van een groep, of tenminste zoals die door de ouders wordt gezien, want dat is een relatief begrip, of een link met een bepaalde middelbare school. Dat zijn allemaal redenen waarom er pieken kunnen ontstaan.

Ook wil ik erop wijzen dat belangrijke sleutels wat dit betreft bij de lokale overheden liggen. Via het subsidiebeleid kan men een aantal zaken faciliteren zoals de infrastructurele noden van steeds groter wordende groepen of van nieuwe groepen.

Wat de Vlaamse middelen betreft, zal het u bekend zijn dat de subsidievermindering waarmee de nationale secretariaten te kampen hadden, minder het gevolg zijn van besparingen, maar van een grote instroom van nieuwe verenigingen in het decreet op het jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Door een decretale ingreep van de voorbije lente-zomer 2016, u welbekend, wordt de jaarlijkse instroom geheroriënteerd naar een vierjaarlijkse. Op 1 januari 2017 is een laatste instroom volgens het oude systeem. Bij de begrotingsopmaak voor 2017 wordt in een bedrag van 1 miljoen euro extra voorzien. Het vervolg van het debat zullen we zeker volgende week hebben.

Tot slot wijs ik nog op het vrijwilligersbeleid waarover we het hier de voorbije maanden reeds hadden. Ik hoop hiermee het vrijwilligers makkelijker te maken om hun engagement verder op te nemen. Dit moet ook mogelijk maken dat de jeugdbewegingen ook in de toekomst zullen kunnen blijven rekenen op de inzet van vele duizenden jonge mensen.

Maar het is niet alleen het vrijwilligersbeleid dat hier belangrijk is, ook het vrijwilligerskarakter van onze jeugdbeweging. Daar moet ik u niet aan herinneren: u komt daar ook uit. Dat veronderstelt niet meteen een sturing van een professioneel jeugdwerkeraanbod van de overheid. Soms heeft de kracht van ons jeugdwerk, want het is een ongelooflijke kracht, het vrijwilligersgegeven, daardoor wel zijn beperkingen.

Ik wil met de cijfers die ik u gegeven heb, zeggen dat we het probleem moeten relativeren en dat er alternatieven zijn. Dat is zoals bij een school: men wil zich allemaal in die school inschrijven, maar er zijn nog andere scholen. Men wil zich allemaal in die jeugdbeweging inschrijven, maar er zijn ook andere jeugdbewegingen, er zijn zelfs nog andere vrijetijds mogelijkheden. Wie ben ik om de keuze van de ouders daarin te beïnvloeden? Het aanbod op zichzelf is op dit ogenblik, over alle jeugdbewegingen heen, zeker nog groot genoeg om de vraag te beantwoorden. Verder kunnen we ons alleen verheugen over dit prachtige succes van dit vrijwel unieke systeem wereldwijd.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is inderdaad mooi om te zien hoeveel jongeren de weg blijven vinden naar de jeugdbewegingen. Ik heb enkele bedenkingen en extra vragen.

Minister, u zegt dat er op dit moment geen problemen zijn. We hebben prognoses van het aantal leden dat erbij zal komen. Zal het probleem dan groter worden in de toekomst, of niet? Ik volg u als u zegt dat het moet worden genuanceerd. Ik heb enkele voorbeelden aangehaald. Ik wil zeker niet het beeld schetsen dat dit een dominant probleem is binnen de jeugdbewegingen. Het steekt de kop op, en we moeten er nu bij zijn en weten wat dit zal geven in de toekomst als de populariteit blijft toenemen en de leiding niet mee blijft groeien. Dat is een eerste vraag.

Er is een tweede vraag. U haalt terecht de vergelijking aan met kamperende ouders aan scholen of ouders die absoluut hun kinderen in een bepaalde school willen inschrijven. Vaak is er een miscommunicatie. Geruchten beginnen de ronde te doen dat je er snel bij moet zijn, want anders kun je je kind nergens inschrijven. Men gaat kamperen, men gaat overdrijven. Ouders denken vaak dat als ze niet gaan kamperen, ze een slechte ouder zijn of dat hun kinderen het hun kwalijk nemen dat ze er niet alles aan doen om hen in te schrijven. Het is misschien een idee om een duidelijke communicatie uit te sturen vanuit de overheid of vanuit een bepaalde dienst om ouders daarover te informeren en de juiste verhoudingen mee te geven.

Wat de Akabegroepen betreft, hebt u de cijfers aangehaald. Ik wilde de kanteekening maken dat bij de Akabegroepen het bijkomende probleem is dat ze niet zo dikgezaaid liggen als de reguliere scoutsgroepen. Ouders moeten vaak heel ver rijden om een Akabegroep te vinden bij hen 'in de buurt'. Het is niet enkel een probleem van leiding – zoals u aanhaalt, is dat in de meeste groepen niet het geval – maar er is een tekort aan aanbod.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik spring even in voor mevrouw Van Eetvelde, die in een andere commissie vragen stelt.

We verheugen ons allemaal in die toename. Dat is een goede zaak, laat dat heel duidelijk zijn. Maar wat kan Vlaanderen doen? Vlaanderen kan ondersteunen via subsidie aan de koepels. Je kunt promoten, je kunt het vrijwilligersbeleid verfijnen. De minister heeft aangehaald dat de grootste verantwoordelijkheid ligt bij het lokaal beleid. Daar is het probleem vaak een van lokalen. Promotie van de jeugdbeweging naar jongeren is voor een deel ook lokaal. Iedereen moet daarin zijn verantwoordelijkheid nemen. Ik ken nogal wat jeugdbewegingen en heb er zelf een laten oprichten in Dendermonde. Het is ook aan de lokale overheid om te kijken of er voldoende jeugdorganisaties op hun terrein zijn. Dat is de essentie. Als je merkt dat een bepaalde deelgemeente geen aanbod heeft, dan kun je dat creëren. De koepels van de jeugdbewegingen staan klaar om samen te werken met lokale besturen om extra afdelingen op te richten. Alles gaat ook gepaard met genoeg terreinen, genoeg lokalen en genoeg incentives vanuit de lokale overheid.

Wij kunnen het kader schetsen en kunnen subsidies geven aan de koepels, wat we ook doen. Maar je kunt meer doen dat dat. Dan is het aan de anderen om het in te vullen.

Wat betreft de Akabe, klopt het, maar je hebt een specifieke leiding nodig. In Dendermonde hebben de scouts een Akabegroep, Zele ook. Onze regio is goed bedeed. Ook de ouders spelen een rol. Als ze zeggen dat er iets ontbreekt, staan heel wat koepels klaar om daar iets mee te doen. Dan hangt het ook af van het lokaal bestuur.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Wat betreft het tijdig inspelen op radio tamtam: er ontstaat een gerucht dat er misschien te weinig plaats in een bepaalde groep zou kunnen zijn. Wil ik dat bekijken met de koepels? Ik heb niet meteen een sturend beleid ten aanzien van hen om het zus of zo te doen. Ik wil met hen wel eens de inschatting maken van hoe we daar een aantal dingen kunnen verbeteren.

Wat betreft de prognoses, kennen we alleen de demografische cijfers. Het is niet zoals bij de scholen waar de kinderen een plaats op de schoolbanken moeten hebben. Hier zitten we met de keuze van de ouders om dit wel of niet te doen. We gaan proberen dit dynamisch in te schatten. Ik wil geen onheilsprofeet zijn maar meestal is het zo dat er na een bepaalde piek toch ook weer een plateau is en misschien tijdelijk zelfs een bepaalde daling. Dat is het cyclische karakter van de jeugdbeweging. Op dit ogenblik komen er meer kinderen, dus moeten we ons eerder richten op meer zin om zich in de jeugdbeweging in te schrijven.

Dan kom ik bij het Akabe-gegeven. Ik ben me ervan bewust dat hier voortdurend de druk is, en dat die misschien lichtjes toeneemt, om voldoende mensen te vinden om jongeren met een beperking of een handicap – naargelang de gevoeligheden mag men het ene of het andere woord gebruiken – een fijne vrijetijdsbesteding te kunnen geven. Dat willen we meepakken, zonder daarom te zeggen dat we dat onmiddellijk geheel kunnen oplossen. In de overdracht van de provinciale jeugdbevoegdheden, waar we nog niet veel over gepraat hebben in deze commissie, zien we dat sommige provincies, zeker op de iets kwetsbaardere groepen, een regionaal of provinciaal jeugdbeleid hadden of hebben, ik denk aan Oost-Vlaanderen in het bijzonder. We kunnen daar zien dat we bij de uitrol van dat regionale jeugdbeleid hier bijzondere aandacht voor kunnen hebben. Dat is vooral onze bedoeling. Op die manier zouden we ervoor kunnen zorgen om het aanbod in die zin te vergroten. Daar gaan we voor werken.

Het is een breder verhaal in het hele traject dat we rond jeugd en diversiteit willen afleggen met de jeugdsector. Nu zijn we ongeveer wel doorheen de ideeënfase van burgerkabinet en jeugdsector, waar u een aantal sporen van in de beleidsbrief zult terugvinden en waar we uitgebreid en stevig, zoals het in deze commissie hoort, kunnen over discussiëren om te zien hoe we stappen voorwaarts kunnen zetten in diversiteit in al zijn aspecten.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik herhaal dat we allemaal de toenemende populariteit toejuichen. Het is onze taak om erover te waken dat de vrijwilligers die zich inzetten dit kunnen blijven doen op een manier waarbij ze het gevoel hebben dat ze hun werk kunnen blijven doen, de veiligheid kunnen blijven garanderen, met de nodige nuances. We moeten er vooral op toezien dat in de toekomst de problemen niet groter worden en dat we tijdig ingrijpen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de gegevensbescherming van mediagebruikers – 2800 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, de twee belangrijkste operatoren in ons land, Telenet en Proximus, kondigden onlangs de uitrol van zogenaamde 'targeted advertising' aan. Al enkele jaren is men daarop aan het broeden. Het betekent gewoon

reclameboodschappen op maat van de kijker. Targeted advertising lijkt de oplossing en een noodzakelijke zet om adverteerders opnieuw warm te maken voor televisiereclame en aldus het fragiele Vlaamse media-ecosysteem te ondersteunen, zo wordt betoogd.

Het systeem bevindt zich nog in een testfase, maar uit de aanpassing van het privacybeleid van de respectieve operatoren valt nu al af te leiden dat een loopje zal worden genomen met de gegevensbescherming van hun klanten. Volledig ontsnappen aan het systeem blijkt nagenoeg onmogelijk en ook wie slechts een minimum aan gegevens wil prijsgeven aan de operator, moet daarvoor zelf actie ondernemen. Vorige week ontving ik zelf als Telenetklant een mail waarin werd aangekondigd dat mijn privacy zou worden beschermd. Hoera! Het heeft me wel 10 minuten gekost om te veranderen van niveau 3, waar je automatisch in staat, naar niveau 1. Er wordt ook gekozen voor de zogenaamde opt-out, waar echte privacy op zou moeten inzetten.

Los van het feit dat het logisch lijkt dat consumenten – die reeds een deftige som neertellen voor een abonnement bij de dienstenverleners – de keuze moeten hebben om zelf te beslissen of ze meestappen in een systeem waarbij hun persoonlijke gegevens, kijk- en zelfs (mobiel) surfgedrag in kaart gebracht en ge-commercialiseerd worden, zijn dergelijke praktijken ook in strijd met de nieuwe EU-verordening over de verwerking van persoonsgegevens.

De Privacycommissie stelt dan ook duidelijk dat “in het licht van de huidige en nieuwe op til staande privacywetgeving dergelijke verwerking van persoonsgegevens een duidelijke keuze van de klant vereist. Hierbij is vereist dat de betrokkene een actieve handeling stelt, zoals het aanvinken van een keuzemogelijkheid in de algemene voorwaarden”. Daarnaast stelt de Privacycommissie dat er een onderscheid gemaakt moet worden tussen bestaande en nieuwe klanten: bestaande klanten zouden zelf expliciet toestemming moeten geven – de zogenaamde opt-in –, terwijl enkel voor nieuwe klanten met een opt-outmogelijkheid kan worden gewerkt, ervan uitgaande dat ze weten welk contract ze sluiten met hun operator.

In mei gaf de minister in de commissie aan dat er op korte termijn overleg zou plaatsvinden met de federale overheid en de gemeenschappen over de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming in ons land. Hoewel de lidstaten tot 2018 de tijd hebben om dit legislatief proces af te wikkelen, illustreert de intrede van ‘targeted advertising’ op onze televisieschermen dat we hier best zo snel mogelijk vorderingen in maken.

Minister, kunt u een stand van zaken geven van het overleg met de collega’s van de federale overheid en gemeenschappen met betrekking tot de implementatie van de EU-verordening inzake de verwerking van persoonsgegevens? Is er ondertussen wel een timing vooropgesteld? Wat zijn de belangrijkste resultaten van het overleg tot dusver? Bent u inzake ‘targeted advertising’ op televisie voorstander van extra regelgeving om de privacy en consumentenrechten van kijkers beter te beschermen? Zo ja, welk voorstel zal u op het gemeenschappelijk overleg naar voren schuiven? Indien u daarentegen van mening bent dat het huidige wetgevend kader volstaat, had ik dit standpunt graag toegelicht gezien.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, mevrouw Segers, op vraag van het kabinet van de minister-president organiseerde het departement Kanselarij en Bestuur op 30 juni een intern overleg. De secretaris-generaal van het departement Kanselarij en Bestuur stuurde vervolgens op 12 juli een bericht naar zijn collega’s over de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming met de vraag tot screening van de eigen regelgeving in functie van een mogelijke impact. Een van de

vervolgafspraken van dat intern overleg betrof een gewenst overleg met de federale overheid. Dat vond op 19 september plaats.

Aan het overleg met de federale overheid namen medewerkers deel van de federale overheidsdienst (FOD) Justitie, van het agentschap Informatie Vlaanderen, van de Vlaamse Toezichtcommissie, van het kabinet van de minister-president, van het Facilitair Bedrijf, en van de departementen Kanselarij en Bestuur en Mobiliteit en Openbare Werken.

Het overleg op 19 september was in essentie een vrij open informatie-uitwisseling. Op federaal niveau ligt de focus momenteel voornamelijk op de hervorming van de Privacycommissie. Eind 2016 zou een wetsontwerp op het niveau van de administratie gereed zijn. Privacywetgeving is, zoals u weet, dominant federaal.

De Vlaamse overheid organiseert daarnaast op 7 november een studiedag over de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming. De studiedag is een samenwerking van het agentschap Informatie Vlaanderen en het Facilitair Bedrijf. Dit moet wellicht ook het startschot zijn voor de verdere omzettingsactiviteit binnen de Vlaamse overheid.

De Vlaamse en federale overheid zullen elkaar op de hoogte houden van relevante activiteiten. Een volgend Vlaams-federaal overleg wordt eind dit jaar gepland.

Ik ben het eens met de stelling van de Privacycommissie dat bij dergelijke verwerking van persoonsgegevens voor 'targeted advertising' een duidelijke keuze van de klant noodzakelijk is en dat hierbij een actieve handeling van de betrokkene vereist is. Dit is ook de lijn die federaal staatssecretaris De Backer volgt. Klanten moeten zelf expliciet de toestemming geven.

Wat de vraag over extra regelgeving betreft, die haalde ik zonet indirect aan. De algemene principes van de wettelijkheid van de verwerking van persoonsgegevens gelden hier en die worden vandaag bepaald door de (federale) Privacywet. Daarnaast loopt ook de screening rond de impact van de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming op Vlaanderen. Ik volg dit verder op.

Wat betreft de advertenties zelf: 'targeted advertising' is 'advertising' en blijft dan ook onderworpen aan alle bepalingen van het Mediadecreet inzake commerciële communicatie en televisiereclame, opgenomen in Hoofdstuk IV van het Mediadecreet. Zij bieden voldoende waarborgen inzake consumentenbescherming. Nieuwe regels over audiovisuele commerciële communicatie, die specifiek gelden voor targeted advertising, zijn mijns inziens dan ook niet nodig. Het is dus geen kwestie van regelgeving, maar van handhaving. Zoals u weet, is het ook de taak van de regulator om de naleving van de regels rond commerciële communicatie te bewaken.

Ik deel dus zeker uw bezorgdheid en zeg niet dat er geen nieuwe wettelijke contexten zullen worden geschapen, hetzij federaal, hetzij zelfs Vlaams, al houd ik dit laatste op het ogenblik nog af. We monitoren dit alles actief en daarom is het ook goed dat uw eigen ervaring, die wellicht door vele andere Vlamingen wordt gedeeld, voldoende bekend is, bij consumentenverenigingen en bij de overheid, zodat het voor u als consument makkelijker moet zijn om te doen wat u wenst te doen, zonder dat u tien minuten nodig hebt voor een actieve opting-in of opting-out. We zijn waakzaam – en misschien mag het van u nog iets meer zijn – en we zijn in volle omzetting van de Europese richtlijn. De komende maanden zullen we nagaan hoe we dit op de voet kunnen volgen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, ik heb u deze vraag gesteld in de hoop dat u me dit antwoord zou geven. Op dit punt zitten we alvast op dezelfde lijn. We zijn er

allebei van overtuigd dat de zelfbeschikking van de consument cruciaal is. Hij moet zelf weten wat er precies met zijn gegevens gebeurt en moet zelf een keuzevrijheid hebben om zijn privacygegevens al dan niet weg te geven.

Ik ben ook blij te horen dat er al stappen zijn gezet. Ik begrijp dat de aandacht van de federale overheid vooral gaat naar de hervorming van de Privacycommissie. We hebben echter ook een Vlaamse Privacycommissie waaraan eveneens aanpassingen moeten gebeuren. Ik heb in het Vlaams Parlement trouwens een vraag ingediend, maar die werd jammer genoeg niet ontvankelijk verklaard wegens niet beleidsrelevant. Voor mij is dat totaal onbegrijpelijk en ik zal ze dan ook opnieuw indienen, want ook in Vlaanderen zal er decretaal werk nodig zijn. U gaf voorzichtig aan dat er misschien ook in Vlaanderen decretaal werk moet gebeuren rond zelfbeschikking en privacy van de consument. Voor mij is dat althans duidelijk. Wellicht bent u ervan op de hoogte dat iMinds-SMIT net een onderzoek heeft afgerond naar de kennis van de Vlaamse bevolking van het Vlaamse mediabeleid en -regelgeving. Daaruit blijkt duidelijk dat de Vlamingen argwanend kijken naar de manier waarop mediabedrijven met hun gegevens omspringen en aangeven dat de overheid daarop moet toekijken. Van hen wil 86 procent ook meer weten over het privacybeleid. Ook de Vlaming is duidelijk vragende partij voor meer kennis en een beleidskader.

Tot slot heb ik nog twee bijkomende vragen. Hebt u ook al met de telecomoperatoren zelf contacten gehad of vindt u dat in dit stadium niet nodig? U spreekt twee keer over een facilitair bedrijf. Waarover heeft u het dan precies?

Minister Sven Gatz: Dat is een interne dienst van de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik deel de bezorgdheid van collega Segers over de grenzen van de privacy. Ik behoor toch nog de generatie van mensen voor wie big brother werd geportretteerd als een absoluut gevaar voor onze manier van samenleven, maar ook als iets futuristisch dat wel nooit werkelijkheid zou worden. Intussen weten we wel beter, en ik heb het gevoel dat dit onderwerp de komende jaren niet meer van de agenda zal verdwijnen. We zullen steeds opnieuw worden geconfronteerd met systemen van gepersonaliseerde reclame die telkens weer de grenzen opzoekt van wat we wel en niet aanvaardbaar vinden. Er is dus zeker werk aan de winkel voor het beleid om dat nauwkeurig in de gaten te houden.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het voornemen om langs de digiboxen gepersonaliseerde reclame op de mensen los te laten, stond natuurlijk in de sterren geschreven. Het lijkt me een van de middelen om de advertentiemarkt een beetje onder controle te houden en in ons land te houden. We weten dat Facebook en dergelijke grote concurrentie vormen. We zien echter dat de dienstenleveranciers Telenet en Proximus zich meer en meer als omroepen beginnen te gedragen.

Ik heb een bijkomende vraag die losstaat van het hele debat over privacy. We moeten dit zeker in het oog houden, want dat zal ook in andere domeinen, zoals mobiliteit, een rol spelen. Los daarvan moet deze commissie zich de vraag stellen hoe het nu zit. Voorlopig gaat het bij Telenet enkel om testen met VIER en VIJF. Wat zal gebeuren met de andere omroepen die in hun basispakket zitten? De zenders van de VRT horen hierbij, maar die zitten met hun plafond. Het gaat niet in de eerste plaats om de VRT. Mediaaan is een voorbeeld. Indien dit zich verder ontwikkelt, zullen ze dan ook de vruchten van deze nieuwe advertentiwijze kunnen plukken? Zullen ze hierbij worden betrokken? Zullen ze een gedeelte van de inkomsten krijgen of gaat dat gedeelte naar de distributeurs? Dat zijn vragen die ik me stel.

Minister, we weten het niet. We zouden het aan Telenet moeten vragen. Hebt u hier al een mening over? Zult u met de distributeurs en dergelijke vergaderen om dit van naderbij te bekijken?

Bart Caron (Groen): Minister, ik wil me ook nog even bij deze legitieme en goede vraag om uitleg aansluiten. De dag waarop ik die mail van Telenet heb ontvangen, heb ik meteen mijn instellingen veranderd. Ik zou nog met de idee van targeted advertising kunnen leven indien ik daar zelf over had mogen beslissen. Dat dit voor mij werd beslist, irriteerde me echter mateloos.

Ik wil het even nuanceren. Ook VTM en Proximus werken hieraan. Het gaat dus niet enkel om Telenet. In het geval van Telenet komt er echter nog een commerciële kwestie bij. Telenet is voor de helft eigenaar van SBS. Dit leidt tot een marktverstremming die de commerciële belangen voor een partij groter maakt. Het gaat dan niet om Telenet als dienstverlener en als distributeur van een signaal, maar om Telenet als eigenaar van SBS. Die groep kan in dit systeem worden bevoordeeld.

Die bijkomende dimensie moet worden onderzocht. Dit is het gevolg van een discussie die we hier, naast de discussie over de privacy, in het verleden al vaak hebben gevoerd. Het gaat om de verstremming van belangen in de keten en om de verticale en horizontale cross-over van belangen die hier een rol begint te spelen.

Ik denk soms zelfs dat de markt door spelers onder elkaar wordt verstoord. Ik weet het niet precies. Ik waarschuw er enkel voor. We moeten die dimensie van de zaak in de toekomst zeker eens nader onderzoeken.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik heb nog een kleine aanvullende vraag. U hebt in uw antwoord vermeld dat het hier om reclame gaat en dat alle regels in verband met reclame dan ook van toepassing zijn. Volgens mij kunnen we hier volledig mee akkoord gaan. De vraag is dan natuurlijk hoe het zit met controle en handhaving. We hebben daar de juiste organen voor. Het gaat nu echter om een gepersonaliseerd aanbod. De vraag is hoe we dit op elkaar kunnen afstemmen. Het is flink te stellen dat de regels van toepassing zijn, maar als er geen instrumenten zijn om dit te controleren of af te dwingen, staan we redelijk zwak. Dat is een element waarmee we verder rekening moeten houden.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik heb momenteel geen gesprekken met de telecomoperatoren gepland. De privacywetgeving is van toepassing. Dat is een federale wet. Decretaal is het aan de regulator om op te treden indien bepaalde regels al dan niet worden overtreden.

Mijnheer Caron, ik heb het nu enkel om de targeted advertising. U hebt een dimensie aan het debat toegevoegd. Bepaalde veronderstellingen en waarschuwingen kunnen tijdens een politiek debat interessant zijn. Ik beweer niet dat ze niet kunnen worden hardgemaakt, maar in dat geval bestaan er juridische mechanismen om dit al dan niet te bestrijden. Tot nader order hebben we het hier echter over targeted advertising, wat een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap is.

Ik herhaal mijn punt, ik weet niet of er in de toekomst federaal dan wel Vlaams bijkomende regels nodig zijn, maar op dit moment is dat niet zo. Ik ben een tegenstander van microregulering, ik ben een voorstander van handhaving. In die zin zal ik op de laatste vraag van mevrouw Bastiaens ingaan door aan de regulator te vragen hoe zij dit nu doen. Het is niet aan mij om hun te zeggen 'je moet dit doen', want ze moeten dit doen. We willen wel zicht krijgen op de manier waarop zij dit doen en hoe ze dit kunnen doen. Daar zal ik bijkomende informatie over vragen.

Ik neem aan dat de regulator daar ook enige tijd voor krijgt, ook voor hen is de vraag hoe daar greep op te krijgen. Dat is de voornaamste vraag voor mij.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): De kwestie van onze privacy en zelfbeschikking in een digitale wereld, op het internet en alle schermen zal de komende jaren nog een groot debat worden. We moeten volop de kaart trekken van de zelfbeschikking van de consument, de vrijheid om te beslissen wat er met onze data gebeurt. Sommige aspecten van privacy die we vrijgeven, komen ons goed uit. Persoonlijk heb ik ook absoluut niets tegen 'target advertising'. De kwestie is de zelfbeschikking.

Er is nog de kwestie van VIER en VIJF van Telenet. Ik heb in De Standaard in een opiniestuk het ballonnetje opgelaten dat we ons daar in de komende tijd sterk moeten over buigen. Als het systeem van Telenet haarfijn afgestemd zou staan op de zenders VIER en VIJF maar onvoldoende de kijkersprofielen van de andere zenders in kaart brengt, dan hebben we een probleem. Telenet blijft natuurlijk grondig opgevolgd worden door Europa inzake de procedure die daar liep. Ze zullen daar hopelijk ook wel de nodige omzichtigheid hanteren. Ze zullen hopelijk bereid zijn om met hun kijkers mee te gaan als ze van hen een signaal krijgen.

Alleszins, we hebben hier nog veel voer voor debat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.